

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย นางสาวกมลพร อัครมงคลสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

นางสาวกมลพร อัครมงคลสว่าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**TOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES FOR KHAO SOK NATIONAL PARK, SURAT
THANI PROVINCE**

By

Kamonphon Atsawamongkhonsawang

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

Program of Entrepreneurship

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เสนอ โดย นางสาวกมลพร อัสวมงคลสว่าง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สวรรยา ชื่อเต็ม

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเงิน ชื่อภาคี)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วสิน อิงคพัฒนากุล)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สวรรยา ชื่อเต็ม)

...../...../.....

51602702 : สาขาวิชาการประกอบการ

คำสำคัญ : แนวทาง / การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว / อุทยานแห่งชาติเขาสก / จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กมลพร อัสวมงคลสว่าง : แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.สวรรณยา ชื่อเล่ม. 123 หน้า.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีและศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มี 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 384 คนโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติ สมาชิกชุมชนต่างๆ และผู้ประกอบการธุรกิจอุทยานแห่งชาติเขาสกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจปานกลางทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($x=3.53$) โดยข้อที่ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลางมี 5 ประการ คือ ร้านขายของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สุขาหรือห้องอาบน้ำ ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น และทำเรือหรือทำเทียบเรือซึ่งความพึงพอใจปานกลางถือเป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านนั้นๆ

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้คะแนนระดับปานกลาง โดยร้านขายของที่ระลึกควรเพิ่มจำนวนสินค้าให้หลากหลาย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำตลอดเวลา สุขาหรือห้องอาบน้ำควรสร้างให้กระจายไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ควรเพิ่มการติดตั้งสัญญาณโทรศัพท์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงเส้นทางถนนภายในอุทยานแห่งชาติเขาสก สร้างอ่างเก็บน้ำหรือถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพิ่มการติดตั้งหลอดไฟฟ้าตามทางเดินและทำเรือหรือทำเทียบเรือต่างๆ ควรสร้างให้มีความแข็งแรงทนทาน

สาขาวิชาการประกอบการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

51602702 : MAJOR : ENTREPRENEURSHIP

KEY WORDS : GUIDELINES / TOURISM DEVELOPMENT / KHAO SOK NATIONAL PARK / SURAT THANI PROVINCE

KAMONPHON ATSAWAMONGKHONSAWANG : TOURISM DEVELOPMENT GUIDELINES FOR KHAO SOK NATIONAL PARK, SURAT THANI PROVINCE. THESIS ADVISOR : Ph.D.SAWANYA SUELUEAM . 123 pp.

The purposes of this research were to study the tourists 's demands and satisfaction in Khao Sok national park,Surat Thani province, and to study the tourism development guidelines for Khao Sok national park,Surat Thani province.

This research had 2 groups. 1. The samples consisted of 384 thai tourists. 2. The key informants consisted of the staffs of Khao Sok national park, the member of communities, and the entrepreneurs in Khao Sok national park,Surat Thani province.

The instruments used for this research were the questionnaire, the interview form, the observation form, and the survey form.

The results of the research were as follows :

1. Thai tourists had the moderate satisfaction on facilities such as the souvenir shop, the tourists service center, the toilet or the bathroom, the infrastructure and the sea port or the harbor. The overall score of facilities was classified as the medium score with a score of 3.53.These were the demands of thai tourists who wanted to develop the tourism site.

2. The tourism development guidelines for the moderate score on facilities had the several ways for example, increased the various souvenir goods, provided the staffs always on the tourists service center, built the toilet or the bathroom in the important tourism site, increased telephone signal for all places, improved the road in Khao Sok national park, built the reservoir or the big bucket, installed the electric light in the footpath and built the strong and durable sea port or the harbor.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนนันทนาการ

Program of Entrepreneurship Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature .....

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.วศิน อิงคพัฒนกุล อาจารย์กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ดวงเงิน ช่อภักดี และอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สวรรณยา ชื้อเลื่อม ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการทำวิจัย ตลอดจนช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขและเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร อันได้แก่นางสาวศรีสกุล พิทักษานรัตน์ (คุณเตย) และนางสาวจุฑามาศ เมฆนิติ (คุณหญิง) ที่ช่วยประสานงานต่างๆ ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นไปอย่างราบรื่น

ขอขอบคุณหัวหน้า ผู้ช่วยหัวหน้า เจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยว สมาชิกชุมชนต่างๆ และผู้ประกอบธุรกิจในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งสำหรับการเก็บข้อมูล ทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และพี่ชาย ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้โอกาสและได้ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านด้วยดีเสมอมาและขอขอบคุณ นายรณภูมิ แจ็งวิลี (คุณบอย) ที่ให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจและช่วยเหลือด้านที่พัก อาหาร ตัวเดินทางไป – กลับและขับรถรับ – ส่งระหว่างการเก็บข้อมูลที่อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบคุณพี่ๆ สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาธิบดีเพื่อนๆ รัฐศาสตร์รุ่น 51 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และน้องๆ ปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ สาขาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยว	6
แนวคิดทฤษฎีทรัพยากรการท่องเที่ยว	9
แนวคิดเรื่องความสามารถในการรองรับพื้นที่.....	14
แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ	16
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	21
แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยว	27
พื้นที่ศึกษา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ส่วนที่ 1 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว.....	51
ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก.....	67
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการศึกษา.....	79
อภิปรายผลการศึกษา.....	83
ข้อเสนอแนะในการศึกษา.....	84
 บรรณานุกรม	 105
 ภาคผนวก	 109
 ประวัติผู้วิจัย	 123

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวน	51
2	ความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	58
3	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวก ปลอดภัย	59
4	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยวนระหว่างการท่องเที่ยว	61
5	ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	63
6	ความพึงพอใจด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	65
7	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ที่อยู่ในระดับปานกลาง	85
8	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่นักท่องเที่ยวนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง	86
9	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อแหล่งท่องเที่ยวและ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาก	89
10	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนมีความพึงพอใจในระดับมาก	90
11	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่สะดวกปลอดภัยที่อยู่ในระดับมาก	91
12	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวก ปลอดภัยที่นักท่องเที่ยวนมีความพึงพอใจในระดับมาก	92
13	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวนระหว่างการท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับมาก	93
14	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยวนระหว่างการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนมีความพึงพอใจ ในระดับมาก	95
15	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ที่อยู่ในระดับมาก	97

ตารางที่		หน้า
16	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก.....	98
17	ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับ ของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาก.....	99
18	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านความสามารถในการรองรับ ของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก.....	101

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	33
2	บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี	34
3	สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	35
4	ป้ายส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก	71
5	ถนนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก.....	75
6	สะพานข้ามลำน้ำและป้ายบอกทางในอุทยานแห่งชาติเขาสก.....	75
7	ถังขยะ 3 ประเภท	77

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ให้ประเทศเป็นอันดับต้นๆ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าสถานการณ์โลกในปัจจุบันจะประสบปัญหาด้านต่างๆ เช่น ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจโลกและไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เป็นต้น แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับมีบทบาทสูงในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ดังจะเห็นได้จากการสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2549 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 52.05 ล้านคน เป็น 81.49 ล้านคน และรายได้เพิ่มขึ้นจาก 180,388.00 ล้านบาท เป็น 322,533.71 ล้านบาท ในส่วนของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 7.22 ล้านคน เป็น 13.82 ล้านคน และรายได้เพิ่มขึ้นจาก 220,754 ล้านบาท เป็น 482,319 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยมากเป็นอันดับสองรองจากการธุรกิจการส่งออก

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง เนื่องด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งมีทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง โดยอุทยานแห่งชาติเหล่านี้มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันออกไปและมีพืชพรรณ สัตว์ป่าที่หายากและหลากหลายชนิด นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรและทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณี เช่น ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายเช่นนี้เองเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

อุทยานแห่งชาติเขาสกจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกแห่งหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้กล่าวเปรียบเทียบจากสถิติได้กล่าวเปรียบเทียบจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังอุทยาน

แห่งชาติเขาสก ตั้งแต่ พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ. 2551 พบว่า นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 34,323 คน เป็น 72,215 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นป่าดงดิบชื้นผืนใหญ่ที่สุดผืนหนึ่งในภาคใต้ที่ยังหลงเหลืออยู่ จึงเต็มไปด้วยความงาม ความอุดมสมบูรณ์และเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำตาปี รวมถึงลำน้ำสาขาอีกมากมาย ประกอบกับมีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติทั้งน้ำตก หน้าผาสูงชัน แอ่งยุบและโพรงถ้ำ กระจายอยู่โดยทั่ว อีกทั้งยังมีพืชพรรณที่หายาก ได้แก่ ดอกบัวผุด ปาล์มเจ้าเมืองถลางหรือปาล์มหลังขาว ปาล์มพระราหู กระพ้อสีสิบ ปาล์มช้างร้องไห้ เป็นต้น ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา หินปูนสลับซับซ้อน สามารถมองเห็นยอดเขาทรงแหลมต่อเนื่องกันจนได้รับฉายาว่า กุ้ยหลินแห่งเมืองไทย ซึ่งมีความสวยงามเทียบเท่ากับกุ้ยหลินในประเทศจีน ทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายเหล่านี้เองเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม ณ อุทยานแห่งชาติแห่งนี้

อย่างไรก็ตามแม้อุทยานแห่งชาติเขาสกจะมีทิวทัศน์ที่สวยงามและมีสัตว์ป่าพืชพรรณนานาชนิด แต่อุทยานแห่งชาติเขาสกก็ยังไม่ได้รับความนิยมนักเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับอุทยานแห่งชาติตามี่ต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐที่ยังมีไม่มากพอ ระยะเวลาเดินทางที่ยาวนาน ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางที่สูง ค่านิยมที่คิดว่าเวลาไปเที่ยวภาคใต้ต้องไปเที่ยวทะเลเท่านั้น ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อคนในภาคใต้ ฯลฯ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อเป็นประโยชน์แก่องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้กำหนดนโยบายแนวทางในการวางแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

2. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

3.2 ขอบเขตเชิงประชากร

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 384 คน

3.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ (Key informants) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

3.2.2.1 เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก

3.2.2.2 สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าสระ ชุมชนบ้านพะแสง ชุมชนบ้านบางครก ชุมชนบ้านในเขา ชุมชนบ้านทุ่งถั่ว ชุมชนบ้านบางนิล ชุมชนบ้านบางหมาน ชุมชนบ้านบางปรุ ชุมชนบ้านช่องม้าเหล็ก ชุมชนบ้านเขี้ยวปง ชุมชนบ้านหญ้าปล้อง ชุมชนบางพืดตา ชุมชนบ้านคลองหมอก ชุมชนบริเวณนิคมสหกรณ์พนมและชุมชนแถวสำนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนรัชชประภา เป็นต้น

3.2.2.3 ผู้ประกอบธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ผู้ประกอบการบ้านพักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบอาชีพบริการนำเที่ยวและผู้ประกอบอาชีพเรือบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ อุทยานแห่งชาติเขาสก ตำบลคลองศก อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.4 ขอบเขตเชิงเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 รวมระยะเวลา 10 เดือน

4. ขั้นตอนของการศึกษา

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูล แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดและระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมา กำหนดขั้นตอนและกรอบแนวคิดของการศึกษา

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูล

4.4 สรุปผลการศึกษา

4.5 เสนอแนะ

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การเล่นน้ำ ตกปลา การพายเรือแคนูหรือคายัค ล่องแพ ล่องเรือ เทียนน้ำตก เทียวถ้ำ/ธรณีวิทยา ชมพรรณไม้ เดินป่าระยะไกลศึกษาธรรมชาติ ชมบัวผุด การนั่งเรือชมวิวทิวทัศน์เกาะแก่งหน้าผาหิน ดูนก คูผีเสื้อ ส่องสัตว์ แคมป์ปิ้ง เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ เส้นทางคมนาคม ดิน แม่น้ำลำธาร ป่าไม้ พืชพรรณ และสัตว์ป่า

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่างๆ รอบตัวมนุษย์ที่เกิดขึ้นเองโดยมนุษย์มิได้ เป็นผู้สร้างขึ้น ได้แก่ อากาศ ทิวทัศน์ ชายหาด ปะการัง ทะเล ปลา ถ้ำ น้ำตก ทะเลสาบ ภูเขา ภูเขาไฟ หิมะ หิน ป่า ชากพืช ชากสัตว์ที่กลายเป็นหิน (ฟอสซิล) ดอกไม้ พืชพันธุ์ไม้ นก สัตว์ป่า ฯลฯ

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพำนักชั่วคราวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีและมีศักยภาพตอบแบบสอบถามได้โดยหลีกเลี่ยงไม่เลือกกลุ่มเด็กและคนชรา เนื่องจากข้อจำกัดด้านการอ่านหนังสือและบางคำถามอาจตอบได้ไม่ชัดเจนทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไม่ครบถ้วน เช่น รายรับต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความ

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

6.2 ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสาร ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา งานวิจัยและระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดขั้นตอนของการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยว
2. แนวคิดทฤษฎีทรัพยากรการท่องเที่ยว
3. แนวคิดเรื่องความสามารถในการรองรับของพื้นที่
4. แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
6. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยว
7. พื้นที่ศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวประกอบด้วยกิจกรรมและการบริการที่หลากหลายและเป็นกิจกรรมที่ทำให้ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวแต่ละคนซึ่งเดินทางไกลจากบ้านจากเมืองมาอีกทั้งยังมีองค์ประกอบภายนอกประเทศอื่นๆ อีกมากที่มีส่วนช่วยกระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการเดินทางท่องเที่ยวมาสู่ประเทศไทย เช่น บริษัทนำเที่ยว สายการบิน สายการบินเรือ หน่วยราชการและองค์กรอิสระอื่นๆ ที่มีโครงข่ายเชื่อมโยงกับประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักชนิดหนึ่งของประเทศไทยซึ่งนำรายได้จากประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าสู่ประเทศ

ความหมายของการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2548 : 89) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ

พักผ่อนหรือหาความรู้ ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจที่ผู้เดินทางยังมิได้ตั้งหลักแหล่งถาวรและไม่ได้รับรายได้เพื่อยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทาง โดยการท่องเที่ยวยังเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราวโดยมิได้ประกอบอาชีพ

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546 : 20) กำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางโดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2551 : 25) กล่าวถึง การท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปยังแหล่งหรือสถานที่เป้าหมาย เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง คือ (1) เพื่อผ่อนคลายอิริยาบถจากงานประจำและสร้างควมรื่นรมย์ของจิตใจ (2) เพื่อศึกษาค้นหาคำตอบหรือแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ (3) เพื่อจรรโลงใจและการโน้มน้าวใจให้เกิดความตระหนักและสำนึก

วิมล จิโรจน์พันธุ์ ประชิต สกฤษณ์พัฒน์และอุดม เชยกิจวงศ์ (2548 : 47) กล่าวถึง การท่องเที่ยว (Tourism) ตามความเข้าใจโดยทั่วไป หมายถึง การที่คนเดินทางไปเยือนสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อการไปชมสถานที่ท่องเที่ยว ไปเยี่ยมเพื่อน เยี่ยมญาติหรือไปพักผ่อนหย่อนใจหรืออาจไปใช้เวลาว่างเพื่อกิจกรรมกีฬาประเภทต่างๆ ไปอาบแดด ไปรักษาสุขภาพ ไปปราศรัย ขับขี้นยานพาหนะ ชื่อของ รับประทานอาหาร ไปเล่นคาสีโน อ่านหนังสือ ท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ หรือไปรื่นรมย์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ รวมทั้งคนที่เดินทางไปประชุม ไม่ว่าจะเป็นการประชุมด้านธุรกิจหรือการร่วมกิจกรรมทางธุรกิจและสาขาอาชีพต่างๆ หรือการไปทัศนศึกษาโดยการนำของมัคคุเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องหรือการไปศึกษาวิจัยในสถานที่ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องบางเรื่อง เป็นต้น

คอตแมน เอ็ม.ไมเคิล (Coltman M. Micheal 2001 : 5) ได้ให้คำจำกัดความของ การท่องเที่ยว ไว้ว่า เป็นผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ ซึ่งเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว นักธุรกิจที่ให้บริการสินค้าและบริการ รัฐบาลที่เป็นเจ้าภาพและชุมชนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพในกระบวนการการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและในกระบวนการให้การต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราวและมิได้ประกอบอาชีพ

ประเภทของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 50) ได้กล่าวถึง ประเภทของการท่องเที่ยวมี 5 ประเภท คือ (1) การท่องเที่ยวบันเทิง (2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4) การท่องเที่ยวเชิงพานิชย์และ (5) การท่องเที่ยวเชิงวิชาการ

เวเวอร์,ดี และออปเปอร์มัน เอ็ม. (Weaver, D. ,and Oppermann M. 2000 : 50) ได้ระบุประเภทของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (1) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมเยือนเพื่อนและญาติพี่น้อง (Visiting Friends and Relatives) (2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Business Tourism) (3) การท่องเที่ยวแบบอิงศาสนา (Religious Tourism) (4) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) (5) การท่องเที่ยวแบบสวัสดิการ (Social Tourism) (6) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational Tourism) (7) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) (8) การท่องเที่ยวแบบชมทิวทัศน์ (Scenic Tourism) (9) การท่องเที่ยวแบบการแสวงหาความสำราญ (Hedonistic Tourism) (10) การท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำกิจกรรม (Activity Tourism) และ (11) การท่องเที่ยวแบบมุ่งความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548 : 43) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การแบ่งตามสากล เป็นการแบ่งโดยใช้ประเทศเป็นตัวกำหนด ได้แก่ การท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic tourism) การท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศ (inbound tourism) การท่องเที่ยวออกประเทศ (outbound tourism)

2. การแบ่งตามลักษณะการจัดการเดินทาง ได้แก่ การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะหรือที่เรียกว่า group inclusive tour: GIT แบ่งเป็น กรุ๊ปเหมาและกรุ๊ปจัด และการเดินทางแบบอิสระเรียกว่า foreign individual tourism: FIT การวางแผนการเที่ยวด้วยตนเอง

3. การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ดังนี้ (1) การท่องเที่ยวเพื่อการผลิตเพลินและพักผ่อน และ (2) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ

4. การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ แบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ (1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา (3) การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม (4) การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสชาติพันธุ์และ (5) วัฒนธรรมพื้นถิ่นและการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

นิคม จารุมณี (2548 : 90 – 91) ได้มีการจัดประเภทของการท่องเที่ยวตามหลักวิชาการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุก เป็นการท่องเที่ยวโดยใช้เวลาหยุดงานเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อพบเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ทิวทัศน์อันสวยงาม

ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เพื่อสงบอามณ์และอื่นๆ ที่มีผลเป็นความสนุก

2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน เป็นการใช้เวลาวันหยุดเพื่อพักโดยไม่ทำอะไร เพื่อจัดความเมื่อยล้าทั้งหลายทั้งปวง ทั้งทางกายและทางใจที่เกิดขึ้นในเวลาทำงานให้หมดสิ้นไปและเรียกพละกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในคาบวันใหม่

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการใช้เวลาในการท่องเที่ยวแสวงหาความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติต่างๆ หรือเพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา หรือเพื่อชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

4. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

4.1 การท่องเที่ยวเพื่อชมการแข่งขันกีฬาครั้งใหญ่ๆ ของโลก เช่น กีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์ ฟุตบอลโลก เป็นต้น

4.2 การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬายังถิ่นที่มีการเล่นกีฬาชนิดนั้นๆ เช่น ตกปลา เรือใบ ล่าสัตว์ กอล์ฟ สก๊กี เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ เป็นเวลาที่นักท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจมักจะจัดเวลาที่ว่างจากการปฏิบัติภารกิจไว้สำหรับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะหรือถือโอกาสอยู่ท่องเที่ยวต่ออีกสัก 2 – 3 วัน

6. การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา ในการจัดวาระการประชุมทั้งหลายผู้จัดจะต้องมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ที่ ทำให้ผู้เข้าประชุมและผู้ติดตามกลายเป็นนักท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ ซึ่งการจัดประชุมแต่ละครั้งมักจะเลือกสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ประชุม เช่น พัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ เป็นต้น

7. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปศึกษาหรือทำวิจัยในด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา โดยพักอาศัยอยู่ในสถานที่ศึกษานั้นๆ เป็นเวลานานซึ่งในช่วงพักหรือหยุดก็จะกลายเป็นนักท่องเที่ยวไปโดยปริยาย

2. แนวคิดทฤษฎีทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยว คือ ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แสวงหา ไม่ว่าจะเป็นอากาศบริสุทธิ์ ภูมิอากาศและอุณหภูมิ ภูมิประเทศ สัมภูมิต่างชนิดวิทยา รุกขชาติ พืชพันธุ์ต่างๆ ของท้องถิ่น สัตว์ป่าหรือสัตว์ในท้องถิ่น ท้องน้ำ หาดทราย ความงามของธรรมชาติ น้ำดื่มบริสุทธิ์ น้ำพุร้อน การอนามัย ฯลฯ การผสมผสานกันของทรัพยากรธรรมชาติสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจ เช่น ภูมิอากาศที่แตกต่างกันภายในประเทศมีผลทำให้ นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกลักษณะที่ตนสนใจและหากพื้นที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น มีบรรยากาศหรือภูมิอากาศที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างเอนกประสงค์ เช่น เล่นกอล์ฟ ขี่ม้า ตกปลา ล่าสัตว์ เล่นเรือใบหรือกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ การศึกษาธรรมชาติ ความชื่นชมในศิลปะ การวาดภาพหรือการถ่ายภาพ ซึ่งยังทำกิจกรรมหรือมีบรรยากาศเพื่อการพักผ่อนได้มากก็ยิ่งจะทำให้

แหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จได้มากขึ้นหรือพื้นที่นั้นมีความสวยงามทางธรรมชาติอย่างมากก็ยิ่งดึงดูดความสนใจหรือสามารถสร้างอุปสงค์ (Demand) ได้มาก

ความหมายของทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวหลายทัศนะ เช่น

มิล, โรเบิร์ต คริสตี้ (Mill, Robert Christie 1990 : 40) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง พื้นที่ สิ่งของ กิจกรรมหรือมิติอื่นใดที่สามารถให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ คุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ เป็นต้น แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง เช่น สิ่งก่อสร้าง ของที่ระลึก ถ้ำและน้ำตก เป็นต้น และในลักษณะของนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้องแต่สามารถสัมผัสได้ด้วยทางอื่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ความเป็นชนเผ่าและการเล่นการแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2551 : 39) กล่าวว่า คำว่า ทรัพยากร อาจให้ความหมายได้ว่า หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยไม่จำกัดเฉพาะสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 54) กล่าวถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) หรือ ทรัพยากรนันทนาการ (Recreation Resource) นั้น หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและหลักฐานทางโบราณคดีหรือร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่างๆ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมนันทนาการอันนำมาซึ่งความพึงพอใจและความสุขในรูปแบบต่างๆ ได้

วิมล จิโรจพันธุ์ ประชิต สุกุณะพัฒน์และอุดม เขยกิจวงศ์ (2551 : 156) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางหรือท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนสินค้าและเป็นสินค้าที่สามารถดึงดูดลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาซื้อถึงที่ตั้งของสินค้าได้อีกด้วย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548 : 49) ได้นิยามหรือให้ความหมายของคำว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว ว่าหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมท่องเที่ยว วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นซึ่งมีความโดดเด่นและดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ฝ่ายนั้น ทนทานการและสื่อความหมาย ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ (2545 : 163 – 165) กล่าวว่า ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลายน่าสนใจ ทั้งนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เป็นธรรมชาติและ (2) ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นและหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่างๆ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่เป็นธรรมชาติของประเทศไทย อาจจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ในความดูแลของกรมป่าไม้ ได้แก่

1.1 อุทยานแห่งชาติ (national park) เป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้า วิจัย นันทนาการและการท่องเที่ยวโดยกรมป่าไม้ประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไปแล้วทั้งสิ้น 148 แห่ง เป็นอุทยานแห่งชาติทางบก 122 แห่งและเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล 26 แห่ง

1.2 วนอุทยาน (forest park) เป็นพื้นที่นันทนาการที่มีขนาดเล็กและมีความโดดเด่นน้อยกว่าอุทยานแห่งชาติ หากแต่ยังคงมีความสำคัญในแง่ของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบันประเทศไทยมีวนอุทยานในประเทศไทยทั้งสิ้น 71 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ วนอุทยานทั้งหมดอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ โดยบางส่วนอยู่ในสังกัดของสำนักงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบางส่วนอยู่ภายใต้การดูแลของกรมป่าไม้ เขต วนอุทยานที่น่าสนใจมีอาทิ วนอุทยานน้ำตกโดนไพร จังหวัดภูเก็ต

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (wildlife sanctuary) ตามพระราชบัญญัติ คือ พื้นที่ซึ่งถูกกำหนดให้สงวนและรักษาไว้ให้ปลอดภัยจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่อาจรบกวนถิ่นที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิตของสัตว์ป่ารวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ด้วย แต่เนื่องจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลายแห่งมีองค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าทางด้านนันทนาการสูง กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบจึงอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหาความรู้ในพื้นที่ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันประเทศไทยมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทั้งสิ้น 61 แห่ง เช่น ห้วยขาแข้ง เป็นต้น

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (non – hunting area) เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลประกาศขึ้นเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิดที่กำหนด แต่ไม่หวงห้ามการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมอื่นๆ ปัจจุบันกรมป่าไม้ประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าไปแล้ว 50 แห่ง

1.5 สวนพฤกษศาสตร์ (botanical garden) เป็นสถานที่ที่มีการจัดรวบรวมพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ที่มีคุณค่ามาปลูกไว้เป็นลำดับตามหมวดหมู่และตระกูล เพื่อการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ขยายพันธุ์ให้แก่ประชาชนโดยปกติมักมีการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนควบคู่ไปด้วย สวนพฤกษศาสตร์จึงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งของประเทศ ปัจจุบันกรมป่าไม้จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ทั้งสิ้น 15 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภาค เช่น สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

1.6 สวนรุกขชาติ (arboretum) เป็นพื้นที่ธรรมชาติแต่มีขนาดเล็กกว่าสวนพฤกษศาสตร์ สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ต่างๆ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอกที่อยู่ในท้องถิ่น แต่ไม่ได้มีการปลูกเป็นหมวดหมู่อย่างสวนพฤกษศาสตร์ ปกติมักมีการตกแต่งบริเวณและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาพันธุ์ไม้ในพื้นที่ได้ กรมป่าไม้จัดสร้างสวนรุกขชาติในทุกภาคของประเทศรวม 53 แห่ง เช่น สวนรุกขชาติถ้ำจอมพล จังหวัดราชบุรี สวนรุกขชาติสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ เขาหินร้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น นอกจากนี้ที่นันทนาการทั้ง 6 ประเภทแล้ว ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติยังรวมไปถึงพื้นที่ดินน้ำ พื้นที่ชายหาด ชายฝั่ง เกาะแก่งและอื่นๆ ที่ไม่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายอีกจำนวนมาก

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่างๆ ไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่างๆ นี้ ไม่ได้หมายถึงสิ่งซึ่งเกิดจากน้ำมือของมนุษย์แบบปัจจุบันเท่านั้นแต่ยังครอบคลุมไปถึงร่องรอยและสิ่งซึ่งเกิดจากมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ด้วยหรืออีกนัยหนึ่งก็คือรวมถึงร่องรอยและหลักฐานทางโบราณคดีทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้มีทั้งที่เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์โบราณ ชุมชนโบราณ โบราณวัตถุ โบราณสถาน กำแพงเมือง คูเมือง เหมืองแร่ ศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี วิถีชีวิตหรือความเป็นอยู่ (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรมสินค้าและหัตถกรรมพื้นเมือง เป็นต้น บางส่วนอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร บางส่วนกระจายอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์และอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ

วิมล จิโรจน์พันธุ์ ประชิต สกฤษณ์พัฒน์และอุดม เขยทิวังค์ (2548 : 157 – 159) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีทั้งหมดออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะ คุณค่าและความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีความสวยงามและนับว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยแบ่งย่อยออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1.1 ทิวทัศน์ (Scenery) ทิวทัศน์ต่างๆ ทางธรรมชาติทั้งที่สวยงามและแปลกประหลาดจะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเยี่ยมชม เช่น แกรนด์แคนยอนในประเทศสหรัฐอเมริกา ภูเขาไฟวิสซูเวียสในประเทศอิตาลีหรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล เช่น ในฤดูหนาวดอกทิวลิปหรือดอกซากุระจะบาน เป็นต้น

1.2 สัตว์ป่าและพรรณไม้ (Wildlife and Flora) สัตว์ป่าและพรรณไม้เป็นส่วนหนึ่งของความงามตามธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก เพราะชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ป่าเป็นสิ่งที่น่าศึกษาหาความรู้ รวมทั้งความหลากหลายของพรรณไม้ในป่าประเภทต่างๆ ซึ่งนับวันจะหมดไปแต่ยังคงมีที่ให้ท่องเที่ยวได้ เช่น อุทยานแห่งชาติ แหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เป็นต้น

1.3 สภาพภูมิอากาศ (Climate) สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป เช่น แสงแดด สายลม อากาศอบอุ่นหรือหิมะตกในฤดูหนาว ตลอดจนลักษณะอากาศที่แตกต่างไปจากถิ่นเดิมของตนจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ เช่น ฤดูร้อนนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปยังชายฝั่งทะเลหรือฤดูหนาวชาวยุโรปนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศแถบตะวันออกซึ่งมีอากาศที่อบอุ่นกว่า เป็นต้น

1.4 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (Natural Phenomenon) เป็นลักษณะของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พระอาทิตย์เที่ยงคืน การเกิดสุริยุปราคา การเกิดฝนดาวตก เป็นต้น

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา ซึ่งได้แก่

2.1 โบราณสถาน หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง โดยมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

2.2 โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลาวรรค มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี ขึ้นไป

2.3 ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่ควรแก่การนับถือหรือควรแก่

การบูชา เช่น พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานครและวัดพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี เป็นต้น

2.4 ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ควรแก่การบูชาเคารพนับถือ เช่น พระพุทธรูป เทพเจ้า เป็นต้น

2.5 แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น สถานที่กระทำยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดสุพรรณบุรี สุสานสัมพันธมิตร จังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่าต่างๆ สวนสนุก สวนสัตว์ กิจกรรม เช่น การพายเรือ ขี่จักรยานภูเขาและล่องแก่ง เป็นต้น

3. แนวคิดเรื่องความสามารถในการรองรับของพื้นที่

การท่องเที่ยวของประเทศได้เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นอุตสาหกรรม ความเจริญเติบโตดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมด้วย เช่นเดียวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น หากมีการจัดการที่ดีก็จะไม่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติมากนัก และจะเป็นอุตสาหกรรมที่คงอยู่ต่อไปได้เป็นเวลานาน

ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity)

คณะผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2541) ได้กล่าวถึงการจัดการที่ดีคือ การจัดการที่ต้องคำนึงถึง ขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโต แต่ต้องคำนึงถึงขีดจำกัดที่ยอมรับได้เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากเกินไป

การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวที่สำคัญมี ดังนี้

1. ขีดจำกัดทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษาสมดุลระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในที่นี้จึงหมายถึง จำนวนคนมากที่สุดที่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และไม่ทำให้ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับมีคุณภาพลดลงจนไม่อาจยอมรับได้

2. ขีดจำกัดทางการตลาด แนวทางนี้เสนอว่า ขีดความสามารถในการรองรับตลาดการท่องเที่ยวจะถึงจุดวิกฤตเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ไปขัดขวางความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว

3. ขีดจำกัดของชุมชน กล่าวได้ว่า เป็นขีดจำกัดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการท่องเที่ยว ก่อนที่ชุมชนบริเวณนั้นจะรู้สึกผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น

สันทัด สมชีวีตา (2539 : 233) กล่าวถึง ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ว่า หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่สภาวะแวดล้อมหนึ่ง หรือระบบสิ่งแวดล้อมหนึ่ง จะสามารถมีได้ของสรรพสิ่งร่วมกันในจำนวนสูงสุดได้จำกัด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของสรรพสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งหรือให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือถาวรนั้น ควรนำหลักการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่มาเป็นตัวกำหนดในการจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพที่สามารถให้ผลยั่งยืนหรือถาวร ตัวอย่างเช่น การจัดการทรัพยากรป่าไม้ เราจะต้องรักษาไม้ที่เป็นต้นทุนไว้ และนำเอาส่วนที่เพิ่มขึ้นเฉพาะส่วนที่เป็นส่วนเกินมาใช้เท่านั้น แต่ถ้าส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้นยังไม่ใช้ส่วนเกินก็ยังไม่ควรริบนำมาใช้ประโยชน์ เพราะจะมีผลกระทบต่อไม้ที่เป็นต้นทุน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ควรนำทรัพยากรไม้มาใช้ประโยชน์ภายในขอบเขตของกำลังการผลิตของป่าเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การที่จะทราบว่าพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อมหนึ่งๆ ถึงจุดที่เหมาะสมที่สุดนั้น เป็นสิ่งที่มีใช้ของง่าย แต่วิธีที่เหมาะสมและใช้อยู่ในปัจจุบันก็คือ สิ่งที่ปรากฏขึ้นให้เห็นในธรรมชาติหรือสภาวะแวดล้อมนั้นจริงๆ แสดงออกมาราบไคที่สภาวะแวดล้อมยังคงเป็นปกติ ก็แสดงว่าสภาวะแวดล้อมนั้นๆ ยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีเครื่องชี้ที่บ่งบอกว่ามีความไม่เหมาะสมเกิดขึ้นเช่น น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ปลาตาย หรือพื้นดินมีการพังทลาย หรือดินบริเวณที่เคยเพาะปลูกพืชได้ผลกลับปลูกพืชไม่ได้ เนื่องจากดินไม่แคะแกระหรือตายลง ก็แสดงว่า สภาวะดังกล่าวเกินขอบเขตของขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องหาทางป้องกันและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

แฮร์รี โคคคอสซิช และ อเล็กซานดร้า เม็กซ่า (Harry Coccossis and Alexandra Mexa 2004 : 9) กล่าวว่า คำว่า “Carrying Capacity” หรือ ที่เรียกกันติดปากในหมู่นักท่องเที่ยวว่า “CC” เป็นแนวคิดหรือ concept ทางนิเวศวิทยา ที่สื่อให้ทราบว่าระบบนิเวศหนึ่งๆ นั้น มีความเปราะบางแตกต่างกัน หรือพูดได้ว่า ระบบนิเวศหนึ่งๆ มีระดับหรือขีดความสามารถทนทานต่อการพัฒนาหรือถูกกระทำในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น หากเกินกว่านี้ระบบนิเวศจะได้รับผลกระทบ

กระเทือนและอาจถูกทำลายลงจนไม่อาจฟื้นกลับสู่สภาพเดิมได้อีก ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากปัจจัย ที่เป็นองค์ประกอบและโครงสร้างของระบบนิเวศเป็นบรรทัดฐาน

จากแนวคิดดังกล่าว นักวิชาการและผู้ปฏิบัติ จึงได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม Carrying Capacity ตรงกับภาษาไทย ซึ่งใช้กันอย่างกว้างขวางว่า “ขีดความสามารถในการรองรับได้” และเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยว จะหมายถึง ขีดหรือระดับของแหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่สามารถรองรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และปริมาณการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวสูงสุดได้โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบจนทำความเสื่อมโทรมหรือทำลายทรัพยากรท่องเที่ยวหรือตัวแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity หรือ CC) หมายถึง ระดับการใช้ประโยชน์สูงสุดซึ่งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว สามารถรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งยังสามารถให้ประสบการณ์นั้นหนาการณ์ที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้

4. แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือลบ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความเชื่อ ซึ่งจะขอกกล่าวถึง ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ดังนี้

ความหมายของความพึงพอใจ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 77) กล่าวถึง ความพึงพอใจ ว่าหมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

สมยศ นาวิการ (2540 : 25) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะเชิงบวกของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการหรือ ได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังไว้

เอกพงศ์ ธนพิบูลพงค์ (2540 : 10) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น

สิริอร วิชชาวูธและคณะผู้เขียน (2547 : 124) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

มุซซัฟเฟอร์ อูยซัล และ จอห์น เอ วิลเลียม (Muzaffer Uysal and John A Williams 2004 : 16) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความรู้สึกของบุคคล อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่นๆ ไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

1. พวงเพชร วัชรอยู่ (2546 : 100) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Hierarchy Modified Need Theory) ที่เรียกว่า E.R.G (Existence - Relatedness- Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของบุคคลออกเป็น 3 ประการ คือ (1) ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence needs) (2) ความต้องการสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น (Relatedness needs) และ (3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs)

2. สิริอร วิชชาวูธและคณะผู้เขียน (2547 : 125 – 126) กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เรียกว่า Hierarchy of Needs มี 5 ลำดับขั้น ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการปัจจัยสี่ เช่น ต้องการอาหารให้อิ่มท้อง ต้องเครื่องนุ่งห่มเพื่อป้องกันความร้อน หนาวและอุจาดตา ต้องการยารักษาโรครักษาไข้เจ็บ รวมทั้งต้องการที่อยู่อาศัยเพื่อป้องกันแดด ฝน ลม อากาศร้อน หนาวและสัตว์ร้าย ความต้องการเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน จึงเป็นความต้องการพื้นฐานขั้นแรกที่มนุษย์ทุกคนต้องการบรรลุให้ได้ก่อน

2.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) หลังจากที่มนุษย์บรรลุความต้องการด้านร่างกาย ทำให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ในขั้นแรกแล้ว จะมีความต้องการด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของตนเองเพิ่มขึ้นต่อไป เช่น หลังจากมนุษย์มีอาหารรับประทานจนอิ่มท้องแล้วได้เริ่มหันมาคำนึงถึงความปลอดภัยของ อาหาร หรือสุขภาพ โดยหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องสารพิษที่ติดมากับอาหาร ซึ่งสารพิษเหล่านี้อาจสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับชีวิตของเขา เป็นต้น

2.3 ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Belonging and love needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากการที่มีชีวิตอยู่รอดแล้ว มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้วมนุษย์จะเริ่มมองหาความรักจากผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ ที่ตนเองครอบครองอยู่ตลอดไป เช่น ต้องการให้พ่อแม่ พี่น้องคนรัก รักเราและต้องการให้เขาเหล่านั้นรักเราคนเดียว ไม่ต้องการให้เขาเหล่านั้นไปรักคนอื่น โดยการแสดงความเป็นเจ้าของ เป็นต้น

2.4 ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น (Esteem needs) เป็นความต้องการอีกขั้นหนึ่งหลังจากได้รับความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัย ความรักและการเป็นเจ้าของแล้ว จะต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องการได้รับเกียรติจากผู้อื่น เช่น ต้องการการเรียกขานจากบุคคลทั่วไปอย่างสุภาพ ให้ความเคารพนับถือตามควร ไม่ต้องการการกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

2.5 ความต้องการความเป็นตัวตนอันแท้จริงของตนเอง (Self - actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้าย หลังจากที่ผ่านมาความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ลดความต้องการภายนอกลง หันมาต้องการสิ่งที่ตนเองมีและเป็นอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์แต่ความต้องการในขั้นนี้มักเกิดขึ้น ได้ยาก เพราะต้องผ่านความต้องการในขั้นอื่นๆ มาก่อนและต้องมีความเข้าใจในชีวิตเป็นอย่างดี

3. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 133) กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการ 5 ขั้นของอีริค ฟรอมม์ (Erich Fromm) ซึ่งสรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการ 5 ประการ ได้แก่ มีสัมพันธภาพ สร้างสรรค์ มีสังกัด มีเอกลักษณ์แห่งตน และมีหลักยึดเหนี่ยว

4. พวงเพชร วัชรอยู่ (2546 : 142) กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการความสัมฤทธิ์ผลของแมคเคลแลนด (McClelland) ซึ่งสรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการ 3 ด้าน ได้แก่ ความสำเร็จ (Need for achievement หรือ nAch) อำนาจ (Need for power หรือ nPow) และความต้องการทางสังคม (Need for affiliation หรือ nAff)

5. สิทธิร วิชาวุธและคณะผู้เขียน (2547 : 150) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ

แรงจูงใจไว้ 20 ประการของเมอร์เรย์ (Murray) ได้แก่ ความอบอุ่นถ่อมตน ความสำเร็จ ความต้องการมีเพื่อน ความก้าวร้าว ความมีอิสรภาพ การมีปฏิริยาโต้ตอบที่มุ่งแก้ไขพฤติกรรมตนเอง การป้องกันตนเองจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น การกระทำตนให้เป็นที่ประทับใจของผู้อื่น การหลีกเลี่ยงอันตราย การหลีกเลี่ยงความล้าชวย การทนุถนอมสิ่งที่น่าเอ็นดู ความมีระเบียบ การเล่น การปฏิเสธคนบางคนและพฤติกรรมบางอย่าง ความสนุกสนานชื่นบาน ความต้องการทางเพศ การให้ความช่วยเหลือ ความจงรักภักดีต่อผู้มีอำนาจเหนือตนและการเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวน

สิริอร วิชชาวุธและคณะผู้เขียน (2547 : 124) กล่าวว่า ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) มีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ เขามีความเชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้นแรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการพฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การตอบสนองความพอใจ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับด้วยกัน ได้แก่

1. มนุษย์มีความต้องการและความต้องการมีอยู่เสมอ ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนซ้ำซ้อนกัน บางทีความต้องการหนึ่ง ได้รับการตอบสนองแล้ว ยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก
4. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น ความสำคัญกล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง
5. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

บิลเทล, เลสเตอร์ อาร์ (Bittel, Lester R. 2539 : 110 – 111) กล่าวว่า ธุรกิจท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องทราบถึงความแตกต่างของความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันเพื่อที่จะสามารถผลิตสินค้าและบริการที่เหมาะสมมาเสนอแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตลาดเป้าหมายของตนเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีอยู่มากมายในขณะนี้ขอใช้ตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Variables) โดยใช้เกณฑ์ช่วงอายุและวัฏจักรชีวิตในการกำหนดความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนี้

วัยเด็ก หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยเรียนจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของครอบครัวเป็นอย่างมาก สถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่กลุ่มนี้สนใจจะต้องมีความ

สนุกสนานเป็นสำคัญ เช่น การไปเที่ยวสวนสนุก, การเข้าค่ายเยาวชน, การไปชมการแสดงโชว์ ภาพยนตร์การ์ตูน, การไปเที่ยวสวนสัตว์ เป็นต้น

หนุ่มสาวโสด หมายถึง ผู้ที่เพิ่งจบจาก โรงเรียนและเข้าทำงานหรือกำลังศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัย นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนหย่อนใจตามสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การเดินเที่ยวและซื้อของในห้างสรรพสินค้า, ท่องเที่ยวกลางคืน, สังสรรค์กับเพื่อนฝูง เป็นต้น

หนุ่มสาวที่สมรสแต่ยังไม่มียุติกร กลุ่มนี้อยู่ในระยะที่เรียกว่า น้ำผึ้งพระจันทร์ มักจะมีการเดินทางท่องเที่ยวก่อนที่จะมียุติกร สถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่กลุ่มนี้สนใจมักจะเป็น สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน บรรยากาศดีและโรแมนติก เช่น ไปเที่ยวทะเล, ไปเที่ยวต่างประเทศ, ซื้อของ ตกแต่งบ้าน เป็นต้น

วัยกลางคนที่มีบุตร กลุ่มนี้แบบแผนชีวิตมักจะวนเวียนอยู่กับเรื่องของลูกๆ เรื่องของ โรงเรียน สถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่กลุ่มนี้สนใจจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการได้ ทั้งในส่วนของตนเองและลูกๆ การตัดสินใจท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นการตามใจลูกๆ โดยจะคำนึงถึงความสะดวกสบายและความปลอดภัยเป็นอันดับแรกๆ เช่น ไปเที่ยวทะเล, ไปเที่ยวสวนสัตว์, ไปเที่ยวสวนสนุก เป็นต้น

วัยเกษียณอายุหรือกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีทั้งเวลาและเงินแต่สุขภาพก็จะเริ่มทรุดโทรมไปตามลำดับ การท่องเที่ยวของกลุ่มนี้จะต้องมีความสะดวกสบาย ปลอดภัย มีการบริการดูแลเป็นอย่างดีและระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวจะต้องไม่นานนักเนื่องจากอาจจะเกิดความเมื่อยล้าขึ้นได้ สถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่กลุ่มนี้สนใจ เช่น ไปเที่ยวชมโบราณสถาน, ไปเที่ยวชมวัด, ไปทำบุญ, เที่ยวชมและเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

ประกอบศิริ ภักดีพิณี (2551 : 37) ได้ให้ความหมายของ ความต้องการของ นักท่องเที่ยว ว่าหมายถึง ความปรารถนาของบุคคลแต่ละคนที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม สังคมและบุคลิกภาพส่วนตัวของนักท่องเที่ยว ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์ความหมายของ ความต้องการของนักท่องเที่ยวว่า หมายถึง ความพึงพอใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว 2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย 3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว 4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 5 ด้าน

กล่าวโดยสรุป ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีอยู่เสมอสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์ช่วงอายุและวัฏจักรชีวิต โดยความต้องการของนักท่องเที่ยวจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม สังคมและ

บุคลิกภาพส่วนตัวของนักท่องเที่ยวซึ่งความต้องการของนักท่องเที่ยวเหล่านี้เองสามารถประยุกต์ใช้เป็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

สมยศ นาวิการ (2540 : 376) ได้ให้ความเห็นว่า แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยแรงจูงใจจะกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง หากปฏิกิริยาตอบสนองได้รับความสำเร็จก็จะเกิดความพึงพอใจ ถ้าไม่ได้รับความสำเร็จก็จะเปลี่ยนจุดมุ่งหมายใหม่ เปลี่ยนแรงจูงใจใหม่

เอกพงศ์ ธนพิบูลพงส์ (2540 : 14 – 15) กล่าวถึงเรื่องความพึงพอใจจากการคาดหวังของนักท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมก็ต่อเมื่อเขามองเห็นโอกาส ความน่าจะเป็นไปได้ (probability) ค่อนข้างเด่นชัด ว่าหากความพึงพอใจของเขาเกิดจากการให้บริการที่มีคุณภาพ เขาก็จะใช้บริการนั้นตลอด เพราะเป็นผลลัพธ์ (outcome) ที่เขาปรารถนา

เมททิน โคซาส, อเลน เดครอป (Metin Kozak, Alain Decrop 2008 : 87) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction) ว่าคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวแต่ละคนที่มีต่อบริการที่ได้รับซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวัง เช่นเดียวกับคุณค่าในใจ ความพึงพอใจนั้นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่มีระดับของความคาดหวังที่ต่างกัน หากนักท่องเที่ยวต้องตัดสินใจเลือกใช้บริการอาหารและเครื่องดื่มระหว่างห้องอาหารในโรงแรมระดับมาตรฐานและร้านอาหารประเภท fast food ความคาดหวังในการบริการย่อมแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลาในการให้บริการ รูปแบบการเสิร์ฟ ระดับของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับนักท่องเที่ยวและราคา ไม่ว่าจะ เป็นบริการระดับใด สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือระดับความคาดหวังของลูกค้าที่มีต่อบริการของเรา หากบริการและภาพลักษณ์ใดๆ ก็ตามที่ได้นำเสนอต่อลูกค้าซึ่งเป็นมาตรฐานที่กล่าวอ้าง เสมือนเป็นคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้และเป็นการสร้างการรับรู้จนกลายเป็นความคาดหวังของลูกค้า ในที่สุดเมื่อลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ สิ่งที่เขาได้รับจริงจากประสบการณ์จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เขาคาดหวัง หากสิ่งที่ได้รับเท่ากันกับสิ่งที่เขาคาดหวัง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น หากบริการที่ได้รับจริงเกินกว่าสิ่งที่คาดหวังไว้ลูกค้าจะเรียนรู้ถึงความประทับใจจากบริการ แต่ถ้าบริการที่ได้รับต่ำกว่าระดับที่คาดหวังไว้ย่อมเกิดเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจต่อการบริการ

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ตรงกับความคาดหวังหรือเหนือกว่าความคาดหวัง ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาใช้บริการนั้นๆ ต่อไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

จี.อี.เบอร์กลีย์ (G.E. Berkley 1975 : 200) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม ไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เป็นต้นว่า การยอมให้ผู้ตามหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วน ในการกำหนดสภาพการทำงาน การกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งการเลือกตั้งผู้นำหรือ ผู้บังคับบัญชาด้วย

จี.แพร์รี่ (G.Parry 1972 : 3 – 16) มองการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งโดยการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนในการดำเนินภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่งไรก็ดี จี. แพร์รี่ ยังได้ให้ความหมายแนวความคิดในลักษณะที่สามารถวัดได้โดยอาศัยมิติ 3 มิติ คือ

1. วิธีการมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึง ประเภทกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้มีส่วนร่วมได้กระทำลงไป เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การวิ่งเต้น (Lobbying) และการ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามโครงการ

2. ความถี่ของการมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึง การหาคำตอบต่อคำถามที่ว่าใครบ้างเข้าไปมี ส่วนร่วมและการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้น บ่อยครั้งแค่ไหน

3. คุณภาพของการมีส่วนร่วม ซึ่งหมายถึง การแสวงหาคำตอบต่อคำถามอย่างน้อยที่สุด 2 ประการด้วยกัน คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้นทำให้เกิดผลอะไรบ้าง และการเข้าไปมีส่วนร่วม ดังกล่าวเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงหรือจอมปลอม

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff 1981 : 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของ ชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้าง โอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามี อิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น อย่างเสมอภาค

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

พจนา สวนศรี (2541 : 29) การดำเนินการในส่วนของการสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชน จะประกอบด้วย

1. การสนับสนุน การรวมกลุ่มของประชาชน ชุมชน เพื่อการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว
2. การยกระดับชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
3. จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการท่องเที่ยว โดยเน้นการเรียนรู้ การวางแผน การปฏิบัติการ และการประเมิน

ชุมชนกับการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

จากการที่ชุมชน หมายถึง เขตพื้นที่ ระดับความคุ้นเคย และการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากเพื่อนบ้าน มีลักษณะทางเศรษฐกิจเป็นแบบเลี้ยงตัวเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการสังสรรค์ ใกล้ชิดกว่า และมีความเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่า อาจจะมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพัน เช่น เชื้อชาติ ตันกำเนิดของชาติหรือศาสนา

สำหรับในส่วนของความเกี่ยวข้องของระหว่างชุมชนกับการท่องเที่ยวนั้นจะมีลักษณะขอบเขตและรูปแบบที่กว้างขวางและหลากหลายทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยหาข้อจำกัดที่ชัดเจนยาก ทั้งนี้ความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยวจะสามารถกำหนดได้ใน 2 ลักษณะ คือ ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน

1. ความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว ในส่วนของชุมชนกับการท่องเที่ยวนี้ จะมีส่วนเกี่ยวข้อง และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับมี 2 ทางคือ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ทางสังคม

1.1 ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับ

1.1.1 เกิดการสร้างงาน สมาชิกชุมชนมีงานทำ สืบเนื่องจากการมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

1.1.2 เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการท่องเที่ยว

1.1.3 เกิดระบบตลาดเมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้ และปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นแก่การบริการท่องเที่ยว

1.1.4 เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่น เพื่อป้อนระบบตลาด

1.1.5 มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

นอกเหนือจากรายได้ประจำจากแหล่งรายได้เดิมของชุมชน

1.1.6 ครอบครัวยุคใหม่ มีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จากการมี การท่องเที่ยวเกิดขึ้น

1.2 ผลประโยชน์ทางสังคม ชุมชนจะได้รับอย่างมาก ประกอบด้วย

1.2.1 เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม

1.2.2 มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น

1.2.3 จะมีสัญญาณทางสังคมเกิดขึ้น อันเนื่องจากการตกลงในสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน

1.2.4 สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากมีระบบการท่องเที่ยว

1.2.5 สมาชิกชุมชนจะถูกกระตุ้นให้สนใจ พัฒนาการศึกษาก่อนของตัวเอง ทั้งการศึกษาในรูปแบบ ในด้านการบริการ เทคนิค และอื่นๆ

1.2.6 จะเกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยจากโรคภัย อันสืบเนื่องมาจากการอุปโภคบริโภคที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเข้าสู่ระบบการท่องเที่ยว

1.2.7 การบริการทางสังคมอื่นๆ เช่น ความปลอดภัย และการมีระเบียบอิสระของสังคมจะได้รับการเอาใจใส่มากขึ้น

2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจมีผลทั้งทางบวกและทางลบ

โดย

2.1 ผลกระทบทางบวก คือ ผลประโยชน์ที่ทางชุมชนได้รับ ตามที่กล่าวไว้ในเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

2.2 ผลกระทบทางลบ จะมีผลกระทบเกิดขึ้นเนื่องจาก

2.2.1 ขนาดของชุมชนจะเติบโตเกินไป ถ้าปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวมีกำลังมาก และไม่ได้รับการจัดการที่ดี

2.2.2 โครงสร้างการบริหารชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงไป ถ้าอิทธิพลการท่องเที่ยวมีมาก และไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี

2.2.3 วัฒนธรรมดั้งเดิม และวิถีชีวิตของชุมชนอาจได้รับผลกระทบและถูกกลืนจากอิทธิพลวัฒนธรรมและแนวทางชีวิตจากภายนอก

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยว จากลักษณะทางสังคมและผลกระทบที่ชุมชนได้รับ ส่งผลให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางการท่องเที่ยวในบางส่วน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สำหรับทิศทาง และแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชน นั้นต้องมีการมุ่งไปสู่การร่วมมือในการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ได้แก่

3.1 ท่องเที่ยว ศึกษาแผนปฏิบัติ แนวทาง และวิธีการปฏิบัติให้เข้าใจ จนสามารถ

ให้ความร่วมมือและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีการแนะนำอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ จนกว่าจะมั่นใจได้ว่าสมาชิกชุมชนทุกชุมชน ทุกคน ทุกระดับดำเนินการ ไปถูกทิศทางแล้ว

3.2 มีการติดตามผลและให้การแนะนำอย่างต่อเนื่อง

4. บทบาทและรูปแบบของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สำหรับ บทบาท และรูปแบบของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอาจจะมีหลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากพื้นฐานวัฒนธรรม การปกครองท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน รูปแบบที่พิจารณาว่าน่าจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับการปฏิบัติการความเป็น รูปแบบขององค์กรกึ่งอิสระ ไม่เป็นทางการจนเกินไป โดยมีระบบการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ในการจัดรูปแบบองค์กร บทบาทในการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ การให้ข้อมูล การวางแผน การจัดการ ควบคุมดูแล การจัดบริการ การจัดกิจกรรม อนุรักษ์ เป็นต้น โดยให้สมาชิกขององค์กรและสมาชิกชุมชนได้รับผลประโยชน์ด้านต่างๆ คือ

4.1 ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม แก่คนในชุมชนส่วนใหญ่ ให้มีงานและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4.2 ผลประโยชน์ทางสังคม

4.3 ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในความสำคัญ of สิ่งแวดล้อม มีความเข้าใจการอนุรักษ์ และร่วมมือพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

4.4 ความภูมิใจ มีความสุขในความเป็นอยู่ ความร่วมมือในชุมชน เอกลักษณ์ของ ธรรมชาติและวัฒนธรรมของตนเอง เกิดความรักหวงแหน พร้อมอนุรักษ์หรือพัฒนาอย่าง สร้างสรรค์

การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

1. หลักการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีการคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการ พัฒนา สอดคล้อง และเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ทุกฝ่าย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงถึง ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรในชุมชน ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา ซึ่งทั้ง 3 ฝ่ายต่างมองหรือคาดหวังที่แตกต่างกันไป คือ

1.1 นักท่องเที่ยวคาดหวัง จะได้เห็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ ในลักษณะที่ แปลกไปจากที่เคยพบเห็นได้แก่ เอกลักษณ์ของท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

1.2 สิ่งที่ชุมชนคาดหวัง ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจเหมือนของเดิม ต้องการการพัฒนาที่ทันสมัยไปจากเดิม และคาดหวังจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือการได้มีที่ พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น ได้อยู่อาศัย และดำเนินชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี เกิดความภาคภูมิใจต่อ ชุมชนของตนเองยิ่งขึ้น ได้รับประโยชน์ร่วมกับนักท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดินทาง

1.3 สิ่งที่ได้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา คาดหวังคือ การใช้งบประมาณน้อย หรือสามารถแบ่งโครงการพัฒนาออกเป็นขั้นตอนได้โดยง่าย

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับการ คาดหวังของทั้ง 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การกำหนดแนวทางการพัฒนาต้องมีการพิจารณา และ ตรวจสอบปัจจัยสำคัญต่างๆ ดังนี้ คือ

2.1 จะดำเนินการพัฒนาอะไร

2.2 การบ่งชี้ปัญหาของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.3 จะดำเนินการพัฒนาอย่างไร

2.4 การจัดลำดับความสำคัญ และขั้นตอนในการพัฒนา

2.5 งบประมาณในการพัฒนา

3. กระบวนการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สำหรับกระบวนการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นตระหนักและรับรู้ถึงปัญหา ซึ่งเกิดจากแรงกระตุ้นภายนอก

3.2 ขั้นการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษาถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนา

ต่างๆ ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3.3 ขั้นสำรวจพื้นที่ เพื่อทำความรู้จักพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

อย่างละเอียด เพื่อนำมาวิเคราะห์ และแจกแจงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นส่วนๆ อย่างเป็นระบบ

3.4 ขั้นบ่งชี้ปัญหา ได้แก่ การจำแนกปัญหาออกเป็นกลุ่มๆ หรือเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ปัญหาเรื่องงบประมาณ ปัญหาความเพียงพอ ปัญหาเรื่องตำแหน่งที่ตั้ง ปัญหาการดูแลรักษา

สรุป การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดสภาพการทำงาน การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และสามารถประเมินได้ถึงวิธีการ ความดี และมีอำนาจ สามารถควบคุมคุณภาพของการมีส่วนร่วม แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการสนับสนุนการรวมกลุ่ม การยกระดับชุมชนให้มีศักยภาพ โดยการอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของตนในการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน 2 ลักษณะ คือ ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงต้องมีการกำหนดทิศทางและแนวทางในการมีส่วนร่วมในระดับนโยบาย ระดับแผน ระดับปฏิบัติการ และการติดตามผล โดยจัดในรูปแบบขององค์กรอิสระ ไม่เป็นทางการ มีระบบการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในการจัดรูปแบบองค์กร มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การวางแผน การจัดการ การควบคุม การจัดบริการและการจัดกิจกรรมอนุรักษ์

6. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนารท่องเที่ยว

การพัฒนารท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากการท่องเที่ยวและต่างประเทศให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น โดยสังเกตได้จากการที่ประเทศอื่นๆ ที่มีการชกุง รมรงค์ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เป็นที่น่าสนใจมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้จักต้องการไปท่องเที่ยวตามสถานที่ที่อยู่ในประเทศนั้นๆ ถือเป็นการนำรายได้เข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่ง

ความหมายของการพัฒนา

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549 : 31) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นตลอดจนการสร้างสรรค์ความเจริญต่างๆ

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) (2552 : 322) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่าคือ การทำให้เจริญ

วิลาศ เตชะไพบุลย์ (2538 : 20) กล่าวถึง การพัฒนา ว่าหมายถึงความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนา เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่ง

วิลเลียม ซี. การ์ทเนอร์ (William C. Gartner 1996 : 31) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มักมีแผนหรือกรอบหรือสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาการเกษตรและการพัฒนาชนบท เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546 : 68 – 69) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา (Development) อย่างเช่นว่า การพัฒนา หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ความแตกต่าง เช่น ปริมาณและคุณภาพของบริการข้อมูลและข่าวสาร ฐานะทางสังคม บทบาทและอาชีพ
2. การใช้ประโยชน์จากบริการที่มีอยู่ เช่น ครอบครัวยุคใหม่เรื่องอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ มาใช้ได้ เนื่องจากครอบครัวยุคใหม่มีรายได้สูงขึ้น มีสิ่งของเครื่องใช้และครอบครัวสามารถใช้บริการต่างๆ เพิ่มขึ้น

3. เทคโนโลยีและควมมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เทคโนโลยีระดับสูงและการแพร่กระจายเทคโนโลยีออกสู่สังคมอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
  4. ความเชื่อและความไม่เชื่อ เช่น เป้าประสงค์ ความเชื่อพื้นฐาน ค่านิยม โอกาสและการสนับสนุน
  5. ทักษะคติ เช่น ระดับความพอใจ ความเป็นเอกภาพและความพึงพอใจ
  6. พฤติกรรม เช่น การช่วยเหลือตนเอง ความมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรมนุษย์และความคิดริเริ่ม
  7. ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
  8. โครงสร้าง เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิตและแบบแผนขององค์กร
  9. ผลต่อเนื่องและแบบแผนรวม เช่น คุณภาพชีวิตและคุณภาพของสิ่งที่มีมนุษย์ผลิตขึ้น
- สรุปได้ว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผลที่เกิดจากการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยว

บาเทีย, เอ. เค. (Bhatia, A.K. 2000 : 3 – 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว (2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว (3) การพัฒนารูทกิจท่องเที่ยว (4) การพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว (5) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นทางการท่องเที่ยวและ (6) การพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

วิลาส เตชะไพบุลย์ (2538 : 21 – 23) ได้กล่าวถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ว่าการพัฒนาจะสำเร็จได้จะต้องพัฒนาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ประการ คือ (1) สิ่งดึงดูดใจจากการท่องเที่ยว (Attractions) ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ อาจจะเป็นสิ่งดึงดูดใจเกี่ยวกับสถานที่ (Site) หรือสิ่งดึงดูดใจจากเหตุการณ์ (Events) (2) ความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ (2.1) ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ การคมนาคม ยานพาหนะ ลานจอดรถ น้ำ ไฟฟ้า ระบบกำจัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ ระบบการสื่อสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ฯลฯ (2.2) สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านขายของที่ระลึก สถานเริงรมย์ บริการรถเช่า บริการนำเที่ยว เป็นต้น (3) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ วิธีการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว มีความหมายครอบคลุมเรื่องของยานพาหนะ ระยะทาง ระยะเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางซึ่งความสามารถในการเข้าถึงนี้ มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึง 2 ประการคือ (3.1) องค์ประกอบเชิงปริมาณ หมายถึง

ความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความจุและความถี่ของยานพาหนะ (3.2) องค์ประกอบเชิงคุณภาพ หมายถึง ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความประหยัดและความปลอดภัย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549 : 32 – 33) กล่าวถึง ปัจจัยหลักสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมีกระบวนการและองค์ประกอบหลักที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรทางการท่องเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละประเภทจะมีภาระหน้าที่หลักแตกต่างกัน กล่าวคือ ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีภาระหน้าที่หลักคือ การรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ การเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาต้นน้ำลำธาร เป็นทรัพยากรที่ต้องเอื้อกับนักท่องเที่ยว สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณวัตถุสถานและศาสนามีภาระหน้าที่หลักคือ การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งจะสนองตอบความต้องการของชุมชน สังคม ในส่วนภาระหน้าที่ของงานวัฒนธรรมกิจกรรมประเพณี คือ การรักษากิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นให้คงอยู่

2. ด้านการบริการทางการท่องเที่ยว ในส่วนของการบริการทางการท่องเที่ยว คือ ส่วนของการกำกับดูแล การประสานงานทำความเข้าใจและกำกับให้การเติบโตของภาคบริการทางการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม

3. ด้านการตลาด จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดวางสินค้า วิธีการเสนอขายสินค้า เพราะการตลาดจะเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงให้ผู้ซื้อ (นักท่องเที่ยว) มาซื้อสินค้า ดังนั้นในเชิงของการตลาดจะต้องมีการทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าสินค้าทางการท่องเที่ยวคืออะไร

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2546 : 70 – 71) กล่าวถึง หลักการและแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาการท่องเที่ยวมี 10 ประการ ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อนแล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายหลัง เพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณสุขโลกที่รองรับเป็นสำคัญ

2. มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการท่องเที่ยวต่างๆ ที่จะมียุทธศาสตร์ต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. มุ่งพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทุกๆ ด้าน

4. มุ่งให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
  5. มุ่งใช้วัสดุและผลผลิตในท้องถิ่นเพื่อช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่งและเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย
  6. มุ่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพื่อนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ในระยะยาวของชุมชนท้องถิ่น
  7. มุ่งจ้างงานในท้องถิ่นโดยส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจและได้รับผลตอบแทนสูงให้แก่ชุมชนท้องถิ่น
  8. มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น อันจะช่วยยกระดับการบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น
  9. มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้อยู่รอดในระยะยาวเพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป
  10. มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและรัฐบาล
- ดังนั้นผู้ศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การทำให้สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เจริญขึ้น สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น

7. พื้นที่ศึกษา

อุทยานแห่งชาติเขาสกถูกใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีรายละเอียดดังนี้

อุทยานแห่งชาติเขาสก

สำนักงานอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพืชพรรณ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548 : 94) ได้กล่าวถึงว่า อุทยานแห่งชาติเขาสกดินแดนศูนย์กลางพื้นที่ “ขุนเขาแห่งป่าฝน” ของกลุ่มป่าเขาสก – คลองแสง ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าดิบชื้นผืนใหญ่ที่สุด และมีความสำคัญของภาคใต้ โดยมีผืนป่าที่มีแนวเขตติดต่อกันมีเนื้อที่ถึง 3,060,092 ไร่ อันประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติศรีพังงา อุทยานแห่งชาติแหลมสน อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว อุทยานแห่งชาติกระบี่ อุทยานแห่งชาติเขาสก อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง อุทยานแห่งชาติเขาลำปี หาดท้ายเหมือง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองย่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน (สุภค. มปป.) มีความหลากหลายทาง

ชีวภาพสูง อุดมไปด้วยพืชพรรณมากมายหลายชนิด ทั้งพืชพรรณที่หายากและเป็นพืชเฉพาะถิ่น อันได้แก่ บัวผุด ปาล์มเจ้าเมืองถลางหรือปาล์มหลังขาว ปาล์มพระราหูและกกเขาสก นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งหากินของสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะพบสัตว์ป่าสงวนถึง 4 ชนิด คือ เก้งหม้อ เลียงผา สมเสร็จและแมวลายหินอ่อน และประกอบด้วยสภาพพื้นที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติ ทั้งน้ำตก หน้าผา ถ้ำ และทิวทัศน์เทือกเขาหินปูนที่ตั้งตระหง่านเหนือผืนน้ำอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภา จนได้รับฉายาว่า “กุ้ยหลินเมืองไทย”

อุทยานแห่งชาติเขาสก ตั้งอยู่กึ่งกลางของคาบสมุทรอินโดจีนได้รับอิทธิพลลมมรสุมทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปีและจะตกหนักตั้งแต่เดือนเมษายน – เดือนพฤศจิกายน จนได้รับการขนานนามว่า ดินแดนแห่งฝนแปดแดดสี่

อุทยานแห่งชาติเขาสกอยู่บริเวณตอนใต้ของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 08 องศา 50 ลิปดา 43 พิลิปดา – 09 องศา 17 ลิปดา 24 พิลิปดาเหนือและระหว่างเส้นแวงที่ 98 องศา 30 ลิปดา 44 พิลิปดา – 98 องศา 90 ลิปดา 13 พิลิปดา ทิศตะวันออก มีอาณาเขตทิศเหนือจดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสงและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา ทิศใต้จดนิคมสหกรณ์พนม ทิศตะวันออกจดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสงและเขื่อนรัชชประภา ทิศตะวันตกจดอุทยานแห่งชาติศรีพังงา จึงเห็นได้ว่าอุทยานแห่งชาติเขาสกล้อมรอบด้วยป่าอนุรักษ์ผืนใหญ่ ซึ่งหากรวมผืนป่าที่ต่อเนื่องกันแล้วนับว่าเป็นผืนป่าคลองแสง – เขาสกที่มีอาณาเขตป่าประมาณ 2.5 ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเป็นแนวถนนทางหลวงหมายเลข 401 (สุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า) และเป็นที่ตั้งของนิคมสหกรณ์พนม ตามประกาศคณะปฏิวัติ เมื่อปี พ.ศ. 2515

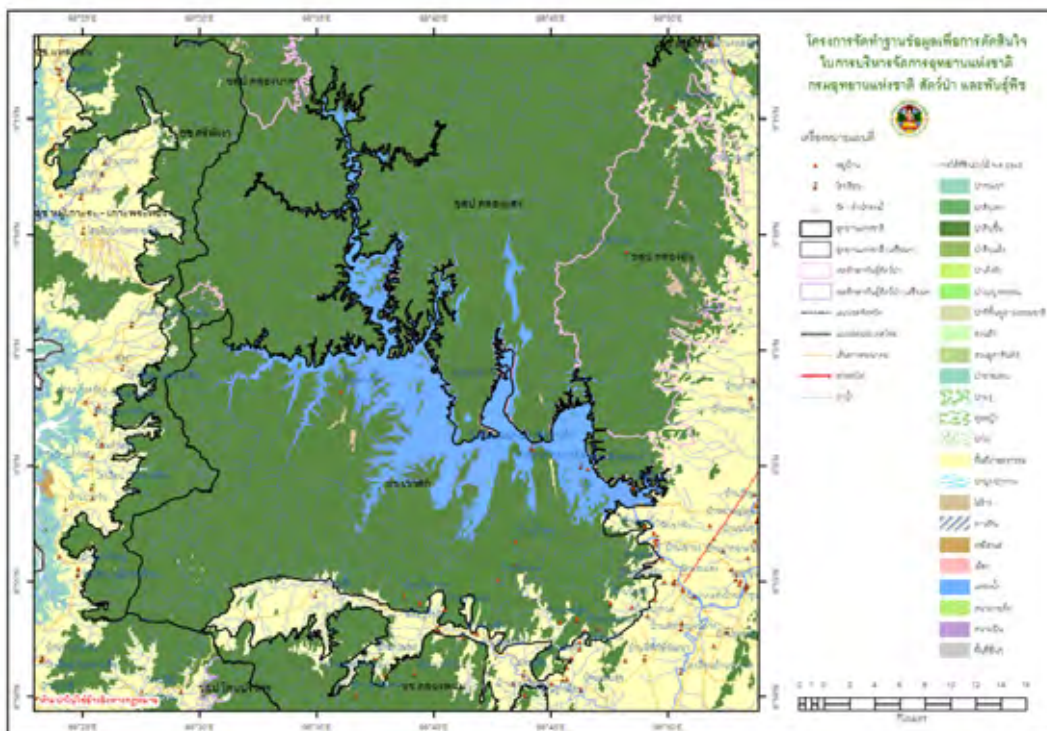
อุทยานแห่งชาติเขาสก จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าคลองหิยและคลองพระแสง ในท้องที่ตำบลคลองสก ตำบลพังกาญจน์ ตำบลพนม อำเภอพนม ตำบลพระแสงและตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครอบคลุมพื้นที่ 645.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 403,450 ไร่ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 97 ตอนที่ 197 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2523 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 22 ของประเทศไทย ต่อมาได้มีการปรับปรุงแนวเขตหลายครั้งและได้ทำการผนวกพื้นที่น้ำเหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาเข้าเป็นอุทยานแห่งชาติเขาสก รวมมีเนื้อที่ทั้งหมด 738.74 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 461,712.5 ไร่ ตามประกาศพระราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 111 ตอนที่ 32 ก เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2537 ซึ่งอุทยานแห่งชาติเขาสกมีหน่วยงานในพื้นที่ ดังนี้

1. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.1 (เขาคอเต่า)
2. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.2 (แก่งเชี่ยวหลาน)
3. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.3 (อ่าวสมเด็จ)
4. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.4 (คลองเปะ)
5. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.5 (คลองหมอก)
6. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.6 (บางหมาน)
7. หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสกที่ ขส.7 (ไกรสร)
8. หน่วยพัฒนาการท่องเที่ยวคลองคะ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548 : 70) กล่าวไว้ว่า เนื่องด้วยอุทยานแห่งชาติเขาสก มีศักยภาพทั้งด้านพื้นที่ธรรมชาติและศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับชาติ จึงเป็นอุทยานแห่งชาติ 1 ใน 12 แห่ง ที่มีการบริหารจัดการขึ้นตรงกับสำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและในปี พ.ศ. 2547 ด้วยความสมบูรณ์และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ อุทยานแห่งชาติเขาสกจึงได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวครั้งที่ 5 ประจำปี 2547 ดีเด่น สาขาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจากการ

ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 1 ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักอุทยานแห่งชาติ, แผนที่อุทยานแห่งชาติ
 เขาสก [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2552. เข้าถึงได้จาก
http://www.dnp.go.th/parkreserve/howto_map

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาติชาย เดชกานนท์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง : ตำบลท่าโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพ ความพึงพอใจและปัญหาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรมกับประชาชน องค์กรชุมชน และนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่คีรีวงมีศักยภาพสูงในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ประชาชน องค์กรชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวงในระดับหนึ่ง ปัญหาและผลกระทบส่วนใหญ่เกิดจากด้านกายภาพมากกว่าปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สุขภาพและคุณภาพชีวิต โดยมีแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ชุมชนด้วยการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีระบบ โดยได้รับการสนับสนุนร่วมมือด้วยดีทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนในแบบพหุภาคีและสามารถนำไปขยายผลแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนอื่นๆ ที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเช่นกัน

นัก วิฒนคุณ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่เวียงท่ากานเพื่อการท่องเที่ยวและเพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เวียงท่ากานซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนบ้านท่ากาน จำนวนทั้งสิ้น 186 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเวียงท่ากานเพื่อการท่องเที่ยวเพราะมีทัศนคติเชิงบวกในการพัฒนาพื้นที่เวียงท่ากานเพื่อการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ได้วางไว้แล้ว โดยเฉพาะต้องการมีส่วนร่วมสูงในการช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาแต่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับผลประโยชน์เงินทองของหมู่บ้าน ไม่ต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน รวมทั้งไม่ต้องการประเมินผลและหาแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว

นวรรตน์ เกี้ยวมาศ (2541) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตชายฝั่งทะเล กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินศักยภาพพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย Weighting – rating technique พิจารณาจากปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล ความสมบูรณ์ของสังคมพืช การเป็นแหล่งรวมพืชหรือสัตว์หายาก โอกาสในการ

พบเห็นสัตว์ในแต่ละระบบนิเวศ ความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์ ความโดดเด่นทางวัฒนธรรม ความโดดเด่นทางกายภาพ สภาพภูมิทัศน์ และความสะดวกการเข้าถึงผลการศึกษาพบว่าศักยภาพเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ อ่าวคุ้งกระเบน วัดเขาพลอยแหวน อ่างกระทิง เกาะนมสาว ศักยภาพเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ หาดนาซา หาดคั้งวิมาน แหลมเสด็จ หาดไพสุรี วัดปลับโบสถ์คาทอลิก วัดไผ่ล้อม อุทยานเรือพระเจ้าตากฯ อ่าวยาง เกาะจุฬา ป่าชายเลนขลุ่ย และศักยภาพเหมาะสมต่ำ ได้แก่ หาดเจ้าหลาว ตลาดพลอยดิน บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ค่ายเนินวง วังสวนบ้านแก้ว ตลาดท่าหลวง ตลาดพลอย บ้านเสม็ดงาม บ้านบางสระเก้า คุกกี้ไก่อ ตึกแดง หาดแหลมสิงห์ การศึกษาข้างต้นระบุชัดเจนว่าความสำคัญของปัจจัยด้านการจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่แพ้ด้านพื้นที่

กานูวัฒน์ นันทิสันติกุล (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แผนการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแผนการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีลานนา ซึ่งทำการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวจำนวน 384 คน โดยใช้แบบสอบถามและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.63 ให้ความเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีร้อยละ 15.09 ไม่ออกความคิดเห็นและร้อยละ 12.28 ไม่เห็นด้วยกับแผนปฏิบัติการการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่

มาลินี หวังอรุณโรจน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งนันทนาการและฤดูกาลท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์และเขาใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งนันทนาการและฤดูกาลท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์และเขาใหญ่ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 422 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.10 มีแรงจูงใจสำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว คือ การพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือญาติพี่น้อง รองลงมาคือ การผ่อนคลายความตึงเครียดจากหน้าที่การงานและการศึกษาธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 22.20 และร้อยละ 17.30 ตามลำดับ สำหรับฤดูกาลท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด คือ วันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาคือ ช่วงวันหยุดในวันธรรมดาและช่วงวันหยุดเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 18.3 และร้อยละ 14.1 ตามลำดับ

รัชฎา คชแสงสันต์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ กรณีศึกษา เกาะลิปะะ จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะลิปะะและเสนอแนะแนวทางใน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะลิเป๊ะ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนจำนวน 96 คนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 320 คน ผลการศึกษาพบว่า เกาะลิเป๊ะในภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแยกลักษณะปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ลักษณะทางกายภาพมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง 2) ลักษณะระบบนิเวศมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง 4) ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง 5) การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ในการเปรียบเทียบการประเมินความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มประชาชนกับนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รัตนา จันทโย (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทาง

ประวัติศาสตร์ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่वंกัและอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในอุทยานแห่งชาติแม่वंกัและอุทยาน

ประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 630 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีแรงจูงใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่वंกัได้แก่ การสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 46.6 และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ได้แก่ ความต้องการเรียนรู้ศิลปะหรือวัฒนธรรมและการพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและครอบครัวในจำนวนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 33.3 ส่วนในเรื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุดที่อุทยานแห่งชาติแม่वंกัคือ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรคือ การรับรู้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

วิสุทธิ์ ไสสะอาด (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและบริการทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและบริการทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ซึ่ง

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 394 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม ส่วนใหญ่พึงพอใจค่อนข้างมากต่อค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ร้อยละ 29.6 และ 43.0 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจค่อนข้างมากต่อค่าธรรมเนียมรถจักรยานยนต์และรถยนต์ 4 ล้อ ร้อยละ 38.4 และ 44.1 ส่วนค่าธรรมเนียมบ้านพักและค่าเช่าที่กางเต็นท์พบว่ามีความพึงพอใจมากร้อยละ 71.1 และ 51.4 สำหรับทรัพยากรนั้นหนาและการให้บริการพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเรื่องสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ และร่มรื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.2 ความสะอาดของพื้นที่มีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนการให้บริการที่มีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือร้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ย 2.42 สมชาย เดชะพรหมพันธ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการจัดระดับการบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมียัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระดับการบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการได้ตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า อุทยานแห่งชาติทั้ง 7 แห่งมีความสามารถในการบริหารและจัดการองค์การที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ระดับความสามารถในการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งมีความใกล้เคียงกันมากและเมื่อเฉลี่ยเปรียบเทียบระหว่างอุทยานแห่งชาติทางบกกับอุทยานแห่งชาติทางทะเล พบว่า อุทยานแห่งชาติทางบกมีระดับความสามารถสูงกว่าอุทยานแห่งชาติทางทะเลเพียงเล็กน้อย

สถัญญ์ แสงอรัญญา (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา ไว้ดังนี้ อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงาเป็นพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติที่มีลักษณะพื้นที่และองค์ประกอบด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสูงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาตินั้นมีศักยภาพในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับสูง ในขณะที่ศักยภาพด้านการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา อยู่ในระดับสูง และด้านการให้บริการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวในท้องถิ่นบริเวณอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา นับได้ว่ามีระดับศักยภาพสูงในการให้บริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยส่วนใหญ่ให้บริการเกี่ยวกับบริการเรือนำเที่ยว บริการอาหาร ที่พัก และจำหน่ายของที่ระลึก

ในส่วนของกิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจหรือมีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุดระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา ได้แก่ การล่องเรือ ชมทิวทัศน์ ธรรมชาติ การถ่ายภาพธรรมชาติ การดำน้ำแบบ Snorkeling การดำน้ำแบบ Scuba และการพายเรือแคนู และด้านสุดท้ายคือ ด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงาและผู้ประกอบการหรือราษฎรท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ายังไม่อาจจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพราะ โดยหลักการแล้วการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวจะต้องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป โดยใช้วิธีการผสมผสานระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวไม่มีการบันทึกไว้ ดังนั้นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทำได้โดยใช้สูตรสำหรับกรณีที่ไม่รู้จำนวนประชากรของ W.G.Cochran (1977 : 186) ดังนี้

จากสูตรการคำนวณ

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

โดย	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา
	P	แทน	สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรกำหนดให้มีค่า
P = 0.5			
	Z	แทน	ระดับความมั่นใจที่ 95% กำหนดให้มีค่า Z = 1.96
	E	แทน	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้
			เกิดขึ้นได้เท่ากับ 5% หรือเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{0.5(1 - .05)(1.96)^2}{(0.05)^2} = \frac{0.9604}{0.0025} \\ &= 384.16 \\ &= 384 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

1. เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก
2. สมาชิกชุมชนต่างๆ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าสระ ชุมชนบ้านพะแสง ชุมชนบ้านบางครก ชุมชนบ้านโนเขา ชุมชนบ้านทุ่งถั่ว ชุมชนบ้านบางนิล ชุมชนบ้านบางหมาน ชุมชนบ้านเขี้ยวปง ชุมชนบ้านห้วยปล่อง ชุมชนบางพืดตา ชุมชนบ้านคลองหมอก ชุมชนบริเวณนิคมสหกรณ์พนมและชุมชนแถวสำนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนรัชชประภา เป็นต้น
3. ผู้ประกอบธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ผู้ประกอบการบ้านพักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบอาชีพบริการนำเที่ยวและผู้ประกอบอาชีพเรือบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ
ในประเด็นต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก
เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือน อาชีพ สถานภาพ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ใน
การเดินทาง ลักษณะการเดินทาง จำนวนคนที่ร่วมกลุ่มในการเดินทางและระยะเวลาที่ใช้ในการมา
เยือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอุทยาน
แห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวข้องกับแหล่ง
ท่องเที่ยว 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว สอบถามในเรื่อง

1.1 ภูมิประเทศ

1.2 ภูมิอากาศ

1.3 พันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ

1.4 สัตว์ป่า

1.5 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น

1.6 ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี

1.7 วิถีชีวิต ความเป็นอยู่

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย สอบถามในเรื่อง

2.1 การเดินทางที่ง่ายและสะดวก เช่น การมีถนน ทางเดินเท้า สะพาน ที่จอดรถ
เส้นทางเดินเรือ ป้ายบอกทาง ฯลฯ

2.2 การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา

2.3 ด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์
ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว
สอบถามในเรื่อง

3.1 ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถทัวร์ รถตู้ รถโดยสารระหว่างจังหวัดไกล่เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น

3.2 ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน

3.3 ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร

3.4 ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3.5 ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สอบถามในเรื่อง

4.1 ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล

4.2 สุขาารวมหรือห้องอาบน้ำ

4.3 สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์

4.4 ที่จอดรถหรือลานจอดรถ

4.5 การบริการอาหารและเครื่องดื่ม

4.6 ร้านขายของที่ระลึก

4.7 ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ

4.8 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

4.9 สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

4.10 ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สอบถามในเรื่อง

5.1 ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

5.2 ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น

5.3 ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.4 ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว

โดยลักษณะคำถามนั้น จะเป็นการวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบวัดแบบ Likert Scale ซึ่งกำหนดให้มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน คือ ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ระดับความพึงพอใจน้อย เท่ากับ 2 คะแนน ระดับความพึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน ระดับความพึงพอใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน และระดับความพึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน หากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด น้อยหรือปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นอยู่ในสถานะที่ขาดแคลน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านนั้นๆ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก สอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือแผนการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก โดยสอบถามในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย (3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ (5) ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและการมีส่วนร่วมของชุมชนในละแวกใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติเขาสกต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็น สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกจำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าอะ ชุมชนบ้านพะแสง ชุมชนบ้านบางครก ชุมชนบ้านโนเขา ชุมชนบ้านทุ่งถั่ว ชุมชนบ้านบางนิล ชุมชนบ้านบางหมาน ชุมชนบ้านบางปรู ชุมชนบ้านช่องม้าเหลียว ชุมชนบ้านเขี้ยวปง ชุมชนบ้านหญ้าปล้อง ชุมชนบางพืด ชุมชนบ้านคลองหมอก ชุมชนบริเวณนิคมสหกรณ์พนมและชุมชนแถวสำนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เจ็อนรัชชประภา เป็นต้น สอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก และ

สมาชิกชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกได้ประโยชน์และผลกระทบอะไรบ้างจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ผู้ประกอบการบ้านพักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบอาชีพบริการนำเที่ยว และผู้ประกอบอาชีพเรือบริการท่องเที่ยว สอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นักท่องเที่ยวโดยภาพรวมทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก สภาพปัญหาที่พบในการประกอบธุรกิจ และวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบในการประกอบธุรกิจ แนวทางการพัฒนาธุรกิจของท่านต่อไปในอนาคต และความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อส่งเสริมธุรกิจและเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก

3. แบบสำรวจ

โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจ
  - 1.1 ภูมิประเทศ
  - 1.2 ภูมิอากาศ
  - 1.3 พันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ
  - 1.4 สัตว์ป่า
  - 1.5 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น
  - 1.6 ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี
  - 1.7 วิถีชีวิต ความเป็นอยู่
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจ
  - 2.1 การเดินทางที่ง่ายและสะดวก เช่น การมีถนน ทางเดินเท้า สะพาน ที่จอดรถ เส้นทางเดินเรือ ป้ายบอกทาง ฯลฯ
  - 2.2 การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา
  - 2.3 ด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟฟ้า เรือและเครื่องบิน เป็นต้น
3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจ

3.1 ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถทัวร์ รถตู้ รถโดยสารบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น

3.2 ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน

3.3 ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร

3.4 ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3.5 ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ผีเสื้อ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจ

4.1 ที่พักรวมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล

4.2 สุขาารวมหรือห้องอาบน้ำ

4.3 สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์

4.4 ที่จอดรถหรือลานจอดรถ

4.5 การบริการอาหารและเครื่องดื่ม

4.6 ร้านขายของที่ระลึก

4.7 ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ

4.8 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

4.9 สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ผีเสื้อ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

4.10 ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณสุข เป็นต้น

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจ

5.1 ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

5.2 ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น

5.3 ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.4 ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดและระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดขั้นตอนและกรอบแนวคิดของการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 384 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey method) และการสัมภาษณ์ (Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็น

2.1 เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก

2.2 สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าสระ ชุมชนบ้านพะแสง ชุมชนบ้านบางครก ชุมชนบ้านในเขา ชุมชนบ้านทุ่งถั่ว ชุมชนบ้านบางนิล ชุมชนบ้านบางหมาน ชุมชนบ้านบางปรู ชุมชนบ้านช่องม้าเหลียว ชุมชนบ้านเขี้ยวปง ชุมชนบ้านห้วยปลีอง ชุมชนบางพืดดา ชุมชนบ้านคลองหมอก ชุมชนบริเวณนิคมสหกรณ์พนมและชุมชนแถวสำนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนรัชชประภา เป็นต้น

2.3 ผู้ประกอบธุรกิจในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ผู้ประกอบการบ้านพักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบอาชีพบริการนำเที่ยวและผู้ประกอบอาชีพเรือบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยการให้คะแนน ลงรหัส จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ บันทึกและทำการประมวลผลข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายรับต่อเดือน เป็นต้น ผู้วิจัยวิเคราะห์และประมวลผลโดยนำแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบครบทุกข้อ มาลง

รหัสวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรม SPSS Program for Window PC+ ในการหาค่าความถี่ (Frequency) และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบจำนวนและร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์และบรรยายลักษณะส่วนบุคคล

2. ด้านความพึงพอใจ ให้คะแนนตามหลัก Likert Scale โดยพิจารณาให้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 สำหรับคำตอบที่ตอบความพึงพอใจน้อยที่สุด ความพึงพอใจน้อย ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจมาก และความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ และค่าคะแนนระดับความพึงพอใจเฉลี่ย ที่ได้จะถูกนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	คะแนน	ระดับความพึงพอใจ
1.00 – 1.80	= 1	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	= 2	น้อย
2.61 – 3.40	= 3	ปานกลาง
3.41 – 4.20	= 4	มาก
4.21 – 5.00	= 5	มากที่สุด

หากคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด น้อยหรือปานกลางแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นอยู่ในสถานะที่ขาดแคลน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านนั้นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการสำรวจจะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็นการศึกษา สรุปและตีความ (Conclusion and Interpretation) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมภายใต้ขั้นตอนของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนาความ (Descriptive) ในแต่ละประเด็นของการศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก สามารถแบ่งผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก

ส่วนที่ 1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 384 คน ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ผลการศึกษาแสดงได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิภาค รายได้ต่อเดือน อาชีพ สถานภาพ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ลักษณะการเดินทาง จำนวนคนที่ร่วมกลุ่มในการเดินทางและระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือน ผลการศึกษารายละเอียดได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

(n = 384)

ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	180	46.90
หญิง	204	53.10
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	58	15.10
ระหว่าง 20 – 25 ปี	80	20.80
ระหว่าง 26 – 30 ปี	59	15.40
ระหว่าง 31 – 35 ปี	48	12.50
ระหว่าง 35 – 40 ปี	67	17.40
40 ปีขึ้นไป	72	18.80
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	101	26.30
อนุปริญญา / ปวศ.	45	11.70
ปริญญาตรี	202	52.60
สูงกว่าปริญญาตรี	36	9.40

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 384)

ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.ภูมิภาค		
ภาคเหนือ	8	2.10
ภาคใต้	221	57.60
ภาคตะวันออก	27	7.00
ภาคตะวันตก	8	2.10
ภาคกลาง	26	6.80
กรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล	94	24.50
5.รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	151	39.30
10,001 – 15,000 บาท	44	11.50
15,001 – 20,000 บาท	48	12.50
20,001 – 25,000 บาท	49	12.80
25,001 – 30,000 บาท	32	8.30
30,000 บาทขึ้นไป	60	15.60

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 384)

ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	105	27.30
ราชการ	45	11.70
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	65	16.90
พนักงานบริษัทเอกชน	54	14.10
ธุรกิจส่วนตัว	66	17.20
รับจ้างทั่วไป	38	9.90
แม่บ้าน	9	2.30
เกษียณอายุ, ไม่ได้ทำงาน	2	0.50
อื่นๆ โปรดระบุ...	0	0.00
7.สถานภาพ		
โสด	234	60.90
สมรส	131	34.10
หย่าร้าง	13	3.40
หม้าย	6	1.60
8.จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว		
1 ครั้ง	248	64.60
มากกว่า 1 ครั้ง	136	35.40

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 384)

ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9.ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
รถยนต์ส่วนตัว	218	56.80
รถไฟ	28	7.30
รถทัวร์	94	24.50
รถตู้ (สุราษฎร์ธานี – อุทยานแห่งชาติ เขาสก)	34	8.90
เครื่องบิน	7	1.80
อื่นๆ โปรดระบุ...	3	0.80
10.ลักษณะการเดินทาง		
กลุ่มเพื่อน	217	56.50
เดินทางมาบริษัททัวร์	15	3.90
กลุ่มครอบครัว	58	15.10
เดินทางมาคนเดียว	12	3.10
กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	70	18.20
อื่นๆ โปรดระบุ...	12	3.10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 384)

ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11.จำนวนคนที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง		
1 – 2 คน	38	9.90
3 – 4 คน	96	25.00
5 – 6 คน	36	9.40
6 คนขึ้นไป	214	55.70
12.ระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือน		
1–2 วัน	271	70.60
3–4 วัน	71	18.50
5–6 วัน	14	3.60
6 วันขึ้นไป	28	7.30

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้ว่า

เพศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53.10 และเป็นเพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90

อายุ ของนักท่องเที่ยว พบว่า มีอายุระหว่าง 20 – 25 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 อายุระหว่าง 35 – 40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 อายุระหว่าง 26 ปีถึง 30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 อายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และมีอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุ 20 – 25 ปี และ 35 – 40 ปี มีจำนวนค่าร้อยละสูงกว่าช่วงอายุอื่น ซึ่งในช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยที่กำลังทำงาน มีกำลังทรัพย์และสามารถหาเวลาเดินทางมาพักผ่อนท่องเที่ยวได้บ่อย

ระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยว พบว่า มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 ระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 ระดับอนุปริญญา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40

ภูมิลำเนา ของนักท่องเที่ยว พบว่า เป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ซึ่งอยู่ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ชุมพร สงขลา นครศรีธรรมราช ระนอง กระบี่และพังงา จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมาคือ กรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ลำดับที่สามคือ ภาคตะวันออก ซึ่งอยู่ในจังหวัดระยอง จันทบุรี ชลบุรีและปราจีนบุรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ลำดับที่สี่คือ ภาคกลาง ซึ่งอยู่ในจังหวัดอยุธยา ราชบุรี และสุโขทัย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 และลำดับที่ห้าคือ ภาคเหนือ ซึ่งอยู่ในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงรายและแพร่ และภาคตะวันตก ซึ่งอยู่ในจังหวัดตากและกาญจนบุรี โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเท่ากันทั้งสองภาคคือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

รายได้ต่อเดือน ของนักท่องเที่ยว พบว่า มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รายได้ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 รายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และรายได้ระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30

อาชีพ ของนักท่องเที่ยว พบว่า ประกอบอาชีพนักเรียน นักศึกษา จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 พนักงานเอกชน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 รับราชการ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 รับจ้างทั่วไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 แม่บ้านจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และเกษียณอายุ /ไม่ได้ทำงาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ส่วนอาชีพอื่นๆ ไม่พบข้อมูล

สถานภาพ ของนักท่องเที่ยว พบว่า มีสถานภาพ โสด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 สมรส จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 หย่าร้าง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 และหม้าย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 1 ครั้ง มีจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60 และมากกว่า 1 ครั้ง มีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว พบว่า เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รถไฟ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 รถทัวร์ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 รถตู้ (สุราษฎร์ธานี – อุทยานแห่งชาติเขาสก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 เครื่องบิน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และยานพาหนะอื่นๆ ได้แก่ มอเตอร์ไซด์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ลักษณะการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 บริษัททัวร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90 กลุ่มครอบครัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 เดินทางมาคนเดียว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 และอื่นๆ ได้แก่ เดินทางมากับกลุ่มมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ โดยนิยมมากับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่

จำนวนคนที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมาจำนวน 1 – 2 คน มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 จำนวน 3 – 4 คน มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 จำนวน 5 – 6 คน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 และจำนวน 6 คนขึ้นไป มีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70

ระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือน ของนักท่องเที่ยว พบว่า ใช้เวลาทั้งหมด 1 – 2 วัน จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 70.60 ใช้เวลาทั้งหมด 3 – 4 วัน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ใช้เวลาทั้งหมด 5 – 6 วัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 และใช้เวลาทั้งหมด 6 วันขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่ออุทยานแห่งชาติเขาสก

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย (3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ (5) ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ผลการศึกษาแสดงได้ดังนี้

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ พันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ สัตว์ป่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ภูมิประเทศ	4.27	0.457	มากที่สุด
2. ภูมิอากาศ	4.22	0.501	มากที่สุด
3. พันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ	4.40	0.638	มากที่สุด
4. สัตว์ป่า	4.07	0.881	มาก
5. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น	4.32	0.680	มากที่สุด
6. ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี	4.02	0.907	มาก
7. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	4.19	0.893	มาก
$\bar{x}$	4.21		มากที่สุด

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.21 และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านภูมิประเทศ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.457

ด้านภูมิอากาศ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.501

ด้านพันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.638

ด้านสัตว์ป่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.881

ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.680

ด้านประวัติศาสตร์โบราณสถานโบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.907

ด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.893 (ตารางที่ 2)

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ การเดินทางที่ง่ายและสะดวก การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา และด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การเดินทางที่ง่ายและสะดวก	4.23	0.873	มากที่สุด
2. การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา	3.77	0.987	มาก
3. ด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น	3.85	0.937	มาก
$\bar{x}$	3.95		มาก

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.95 และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการเดินทางที่ง่ายและสะดวก นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.873

ด้านการเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.987

ด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.937 (ตารางที่ 3)

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฟีลิ่ง การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ในระหว่างการท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น	3.90	0.876	มาก
2. ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน	4.33	0.756	มากที่สุด
3. ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พัก	3.70	0.982	มาก
4. ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	3.86	0.974	มาก
5. ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น	3.61	0.952	มาก
$\bar{x}$	3.88		มาก

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.88 และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.876

ด้านความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงานนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.756

ด้านระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรัก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.982

ด้านระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.974

ด้านระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัก การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.952 (ตารางที่ 4)

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล สุขาพร้อมหรือห้องอาบน้ำ สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัก การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น และปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล	4.39	0.696	มากที่สุด
2. สุขาภิบาลหรือห้องอาบน้ำ	3.38	0.906	ปานกลาง
3. สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์	3.63	0.833	มาก
4. ที่จอดรถหรือลานจอดรถ	3.50	0.996	มาก
5. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	3.57	0.871	มาก
6. ร้านขายของที่ระลึก	3.27	0.898	ปานกลาง
7. ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ	3.39	0.918	ปานกลาง
8. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.33	0.878	ปานกลาง
9. สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ผีเสื้อ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น	3.49	0.852	มาก
10. ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น	3.38	0.906	ปานกลาง
$\bar{x}$	3.53		ปานกลาง

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.53 และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.696

ด้านสุขาภิบาลหรือห้องอาบน้ำ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.906

ด้านสถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.833

ด้านที่จอดรถหรือลานจอดรถ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.996

ด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.871

ด้านร้านอาหารของที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.898

ด้านท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.918

ด้านศูนย์บริการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.878

ด้านสถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแ่ง การดูนก ฝึเสื้อการส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.852

ด้านปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.906 (ตารางที่ 5)

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจปานกลางหมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งก็คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการปรับปรุงและพัฒนา คือ สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ ร้านอาหารของที่ระลึก ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว	4.22	0.836	มากที่สุด
2. ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและ สนามบิน เป็นต้น	3.74	0.994	มาก
3. ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	3.54	0.950	มาก
4. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.45	0.828	มาก
5. ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	3.66	0.906	มาก
$\bar{x}$	3.72		มาก

จากตารางที่ 6 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.72 และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.836

ด้านความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่นป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.994

ด้านความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.950

ด้านความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.828

ด้านความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.906 (ตารางที่ 6)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ทรัพยากรทางธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยว ควรรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไป เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบความงดงามของภูมิประเทศ ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ ความสวยงามของถ้ำ น้ำตก เป็นต้น

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย

2.1 ถนนภายในและถนนที่เข้ามายังอุทยานแห่งชาติเขาสกควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้การเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว

2.2 ป้าย ควรทำป้ายบอกระยะเวลา ระยะทางและรายละเอียดต่างๆ ให้ถูกต้องชัดเจน เช่น เริ่มเดินทางจากน้ำตกแห่งที่ 1 ไปสู่น้ำตกแห่งที่ 2 ใช้ระยะเวลาเดินเท้าประมาณกี่นาที หรือกี่ชั่วโมงและการเดินทางกลับจากน้ำตกควรลงมาช่วงเวลาที่น้ำพิก ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกไม่มีคิวนั่งรอในระหว่างทางเดินกลับ เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณเวลาท่องเที่ยวได้ ควรมีป้ายบอกเส้นทางเป็นระยะๆ และควรมีป้ายบอกทางที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันไปด้วย

2.3 ไฟส่องสว่างของทางเดิน ควรเพิ่มระบบไฟส่องสว่างของทางเดิน เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นได้

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

3.1 เจ้าหน้าที่ของอุทยานเขาสก ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลตรงบริเวณน้ำตกต่างๆ เช่น บริเวณน้ำตกวังหิน พบคราบสกปรกคล้ายกับคราบน้ำมันซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่นักท่องเที่ยวและสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ตรงบริเวณนั้น

3.2 ท่าเรือและเรือท่องเที่ยว ควรตรวจสอบความพร้อมของท่าเรือและเรือท่องเที่ยวให้เรียบร้อยเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

4.1 ห้องพัก ควรได้รับการปรับปรุงให้มีสภาพที่ดีขึ้นและควรติดเครื่องปรับอากาศ เพื่อเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวแบบครอบครัวจะได้มีความสะดวกสบายมากขึ้น

4.2 ห้องน้ำ ความสะอาดของห้องน้ำ ควรปรับปรุงห้องน้ำและควรสร้างห้องน้ำเพิ่มเติม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในกรณีที่เดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมๆ กัน

4.3 ร้านขายของที่ระลึก ควรมีสินค้าของที่ระลึกให้มากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกสินค้าของฝากที่ชื่นชอบได้ตามต้องการ

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก

ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว ควรจัดเจ้าหน้าที่ให้มีประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลาเพื่อสามารถอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ในยามที่นักท่องเที่ยวต้องการ

6. ด้านอื่นๆ

6.1 ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ใน website ของอุทยานแห่งชาติเขาสก ควรจัดทำข้อมูลให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยให้บอกข้อมูลเกี่ยวกับฤดูกาลท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น เดือนที่ดอกบัวผุดบาน เดือนไหนที่สามารถเล่นน้ำตกได้ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถชมความงดงามของธรรมชาติต่างๆ ตรงตามที่คาดหวังไว้

6.2 การส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

6.3 บริเวณบ้านพักและที่สำนักงานของอุทยานแห่งชาติเขาสก ควรมีดอกไม้ประดับเพิ่มเติมและควรมีสวนดอกไม้ ส่วนหย่อม เพื่อเพิ่มสถานที่ที่พักผ่อนหย่อนใจให้มากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก สามารถสรุปได้ดังนี้

นโยบายหรือแผนการบริหารจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก

1. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสก คือ ยึดหลักการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวคือเชิงอนุรักษ์หรือ ECO TOURISM โดยมุ่งเน้นที่จะปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศให้อยู่ในสภาพดั้งเดิมเพื่อการใช้ประโยชน์ของสาธารณชนอย่างยาวนานในรูปแบบต่างๆ เช่น ให้น้ำใสสะอาด อากาศสดชื่นและอุณหภูมิเย็นสบาย เป็นห้องเรียนและห้องวิจัยค้นคว้าทางธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการ รวมถึงช่วยสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย

2. การดูแลพื้นที่อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนนี้อุทยานแห่งชาติเขาสกได้กำหนดเขตสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเปราะบางเสี่ยงต่อการที่

ทรัพยากรธรรมชาติจะเสียหายสูง ก็จะไม่เปิดให้กับนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการ ขณะเดียวกันก็จะมีป้ายสื่อความหมายและป้ายเตือนต่างๆ เป็นระยะๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษ

3. การมีส่วนร่วมกับชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการบริหารจัดการป่าไม้ของอุทยานแห่งชาติเขาสก คือ ทางอุทยานแห่งชาติเขาสกจะเข้าไปพบปะชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก สร้างความเข้าใจและนำกลุ่มชุมชนมาเป็นแนวร่วมกันพัฒนาเพื่ออุทยานแห่งชาติเขาสก

4. อุทยานแห่งชาติเขาสก มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวและชุมชนที่อาศัยอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสก ร่วมมือกันการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในอุทยานแห่งชาติเขาสก โดยการควบคุมป้องกันรักษาพื้นที่ป่าและฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธ์การส่งเสริม กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพที่ดีขึ้นและคงอยู่ตลอดไป

5. ในอนาคตจะมีแนวทางหรือมีการปรับปรุงกิจกรรมเพิ่มเติมพื้นที่ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก เช่นการจัดสวน การปรับภูมิทัศน์ในเขตอุทยานแห่งชาติจะใช้พันธุ์ไม้ซึ่งเป็นไม้พื้นเมือง ไม้ถิ่นดั้งเดิมล้วนๆ เอามาจัดสวน จะไม่นำไม้ดอกจากต่างประเทศเข้ามาให้แปลกปลอมเกิดความเสียหายต่อสภาพป่าของเรา เพราะสภาพป่าในอุทยานแห่งชาติเขาสกนี้เป็นป่าดิบชื้น วงศ์ไม้ที่เด่นที่สุดได้แก่ วงศ์ไม้ตะเคียนและวงศ์ไม้ยาง อุทยานแห่งชาติเขาสกนี้ทำค่ายกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนี้ได้งบประมาณทั้งหมด 12.8 ล้านบาท สร้างค่ายพักเยาวชนชายหญิง อุทยานแห่งชาติเขาสกพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมค่ายเยาวชนร่วมกับโรงเรียนต่างๆ พร้อมกันนี้ในอนาคตจะมีแนวทางพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาสกให้เกิดความนิยมการท่องเที่ยวในระดับชาติที่มีมาตรฐานระดับสากลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดศูนย์กลางเมืองท่องเที่ยวหลักของภาคใต้ตอนบนและเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อการท่องเที่ยวระหว่างอ่าวไทยและอันดามัน

6. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล สุขาธรรมชาติหรือห้องอาบน้ำ สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้ให้ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล

บริเวณบ้านพักของอุทยานแห่งชาติเขาสก เปิดให้บริการนักท่องเที่ยว มี 2 โซนด้วยกัน คือ โซนทางบก (ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก) อยู่ที่อำเภอพนม หลักกิโลเมตรที่ 109 และโซนทางน้ำ (เขื่อนรัชชประภา) อยู่ที่อำเภอบ้านตาขุน หลักกิโลเมตรที่ 57 – 58 จะเป็นแพพักของอุทยานแห่งชาติเขาสก (โซนทางน้ำและโซนทางบกจะอยู่ห่างกัน 65 กิโลเมตร) ส่วนด้านนอกของอุทยานแห่งชาติเขาสก มีบังกะโลให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นของผู้ประกอบการเอกชน เปิดให้บริการมากกว่า 30 กว่าแห่ง

สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ

บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก จะมีห้องสุขาและห้องอาบน้ำชาย – หญิง ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 2 จุดด้วยกัน เพื่อเพิ่มความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาอนกางเต็นท์และนักท่องเที่ยวทั่วไป

สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์

อุทยานแห่งชาติมีบริการจัดเตรียมสถานที่กางเต็นท์และเต็นท์ไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 200 – 250 คน

ที่จอดรถหรือลานจอดรถ

มีลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว มี 2 จุดด้วยกัน คือบริเวณทางเข้าด้านหน้าอุทยานแห่งชาติและบริเวณหน้าร้านขายของที่ระลึก ที่จอดรถในบริเวณอุทยานสามารถจอดได้ 20 คันและที่จอดรถบริเวณเขื่อนรัชชประภาสามารถจอดได้ 40 คัน

การบริการอาหารและเครื่องดื่ม

มีร้านอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวมากมายทั้งภายในและบริเวณโดยรอบที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก (โซนทางบก) และภายในเขื่อนรัชชประภา (โซนทางน้ำ) บริเวณแพพักต่างๆ เช่น แพนางไพร แพโดนเตยและแพไกรสร เป็นต้น

ร้านขายของที่ระลึก

บริเวณใกล้ๆ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีร้านขายของที่ระลึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อของที่ระลึกจากอุทยานแห่งชาติเขาสกกลับบ้านติดมือไปด้วย เช่น เสื้อยืด พวงกุญแจ ที่คั่นหนังสือ หมวก ไปสการ์ด เป็นต้น

ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ

อุทยานแห่งชาติมีท่าเทียบเรือไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเที่ยว ในเขื่อนรัชชประภา มี 3 ท่าเรือด้วยกันคือ ท่าเรืออุทยานแห่งชาติเขาสก ท่าเรือแพปลาและ

ท่าเรือท่องเที่ยวเทศบาลบ้านเข็วหลาน เรือที่ให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่ จะเป็นเรือของผู้ประกอบการเอกชน

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

มีเจ้าหน้าที่พร้อมให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาสกซึ่งสามารถเข้ามาขอรับบริการข้อมูลได้ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ระหว่างเวลา 8.00 - 18.00 น. และในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์สามารถเข้าชม VCD แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาสกได้ในเวลา 10.30 น. เป็นต้นไป

7. องค์ประกอบของการบริการ (Ancillary Service) ของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะการบริการด้านตลาด เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานีร่วมกับอำเภอวิภาวดี อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอพนม อุทยานแห่งชาติเขาสก สมาคมผู้ประกอบการท่องเที่ยวเขาสก และสินมานะ ฟาร์มสเตย์ ได้กำหนดจัดกิจกรรมพิเศษภายใต้โครงการ Green Love วิวาท์พาฝัน มหัศจรรย์เมืองคนดี (Amazing Surat Thani Fantasy Wedding) ขึ้น ระหว่างวันที่ 12 -14 กุมภาพันธ์ 2553 ณ อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง อำเภอวิภาวดี อุทยานแห่งชาติเขาสก อำเภอพนมและสินมานะ ฟาร์มสเตย์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบนผืนแผ่นดินใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยในแต่ละพื้นที่จะกำหนดให้มีกิจกรรมการวิวาห์ที่แตกต่างกันตามเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยได้เชิญชวนคู่วิวาห์ที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยคู่วิวาห์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถจะแยกย้ายกันไปจัดกิจกรรมในสถานที่ที่ตนชื่นชอบ ซึ่งถือได้ว่าการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบพิเศษในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมเป็นการเพิ่มความน่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นการสร้างสีสันให้กับแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อส่งเสริมการเป็นพันธมิตรในกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อเป็นสินค้าพร้อมขายในตลาดการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งในส่วนนี้จะกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 4 ป้ายส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก

ที่มา : “ป้ายส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก, พ.ศ.2553”, อุทยานแห่งชาติเขาสก.

8. อุทยานแห่งชาติเขาสกมีปัญหาในเรื่องของความไม่ต่อเนื่องของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเมื่อมีการโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนบุคลากรในระดับผู้บริหารระดับสูงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนงบประมาณในการจัดสร้างครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ได้แก่ รถยนต์, คอมพิวเตอร์, เครื่องอ่านค่าพิกัดสัญญาณจากดาวเทียม (GPS), โพรเจกเตอร์, ชำรุด, วิทยุสื่อสารชำรุด เป็นต้น เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะงานด้านป้องกันและงานด้านวิชาการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสก เช่น การถือครองที่ดินทางด้านทิศใต้ที่ติดกับแนวเขตนิคมสหกรณ์พนม การลักลอบเข้าไปปลูกสร้างแพพักเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวภายในอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาและปัญหาช้างออกมาทำลายพื้นที่เกษตรรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านน้ำใส ชุมชนบ้านพะแสง ชุมชนบ้านบางครก ชุมชนบ้านโนนเขา ชุมชนบ้านทุ่งถั่ว ชุมชนบ้านบางนิล ชุมชนบ้านบางหมาน ชุมชนบ้านบางปรู ชุมชนบ้านช่องม้าเหล็ก ชุมชนบ้านเขี้ยวปง ชุมชนบ้านห้วยปล้อง ชุมชนบางพ้อตา ชุมชนบ้านคลองหมอก ชุมชนบริเวณนิคมสหกรณ์พนมและชุมชนแถวสำนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนรัชชประภา เป็นต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

สมาชิกชุมชนต่างๆ อยู่อาศัยในพื้นที่นี้โดยเฉลี่ยเป็นเวลา 10 ปี ส่วนใหญ่ มีอาชีพทำเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การทำไร่ ทำนา ทำสวน รับจ้างกรีดยาง ทำประมงและการทำปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงวัว – กระบือ เลี้ยงช้าง เลี้ยงสุกร เลี้ยงเป็ด – ไก่ เป็นต้นและประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม

สมาชิกในชุมชนต่างๆ ส่วนใหญ่กล่าวว่า เมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกจะได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

ประโยชน์ที่ได้รับ คือ

1. รายได้ที่เพิ่มมากขึ้นทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายกว่าเดิม
2. มีสำนึกรักและหวงแหนธรรมชาติมากขึ้น เพราะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติจะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้เศรษฐกิจดีมีเงินหมุนเวียนในระบบมากขึ้น เป็นการเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น
3. เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับการผลิตสินค้าพื้นเมืองท้องถิ่นเพื่อเป็นของฝากและของที่ระลึก
4. เกิดความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติ ชุมชน ผู้ประกอบการ เพื่อเสริมสร้างการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว
5. เกิดความเข้าใจอันดี ความสามัคคีภายในชุมชนและระหว่างชุมชน ในการร่วมมือกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเปรียบเสมือนกับเป็นอุ้งมืออุ้งเท้าของชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสกให้คงอยู่ตลอดไป
6. นักเรียน นักศึกษาและบุคคลที่มีรายได้ประจำ สามารถทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นอาชีพเสริมได้ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม

ผลกระทบ คือ

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ขาดระเบียบวินัยทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสก สกปรก ส่งเสียงดัง มีขยะมากมาย ทำให้เกิดมลพิษทั้งทางอากาศ น้ำและทางเสียง
2. ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนโดยรอบเปลี่ยนแปลงไป โดยที่บางคนเน้นทำธุรกิจกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นหลัก ทำให้ได้รับวัฒนธรรมแบบชาวตะวันตกมาโดยลึมนึกถึงวิถีชีวิตแบบไทยไป
3. นักท่องเที่ยวบางส่วนทำลายธรรมชาติ ไม่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวบางคนไม่ทันระวังเดินเหยียบปุ่มดอกบัวผุด ทำให้ดอกบัวผุดตายเป็นจำนวนมากและ

ใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งชุมชนโดยรอบต้องการให้อุทยานแห่งชาติคงความสมบูรณ์ของสภาพป่าและพันธุ์ไม้ต่างๆ ไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

4. ทำให้อุทยานแห่งชาติเริ่มมีความเป็นเมืองมากขึ้น มีอาคาร ที่พัก ต่างๆ มากขึ้น
ความเป็นธรรมชาติต่างๆ เริ่มหายไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ ผู้ประกอบการบ้านพักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบอาชีพบริการนำเที่ยวและผู้ประกอบอาชีพเรือบริการท่องเที่ยว เป็นต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ การทำรีสอร์ท บังกะโล ทำแพพัก ร้านอาหารเน็ต เรือท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ร้านอาหาร ร้านสปาและนวดแผนโบราณ ร้านขายของชำ มินิมาร์ท ร้านขายเสื้อผ้า ฟีกซ้าง เป็นต้น โดยเฉลี่ยประกอบธุรกิจต่างๆ เป็นระยะเวลา 3 ปี

โดยผู้ประกอบการต่างๆ ส่วนใหญ่กล่าวว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวในช่วงต้นปีนี้ไม่ค่อยดี นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวน้อยกว่าปีที่ผ่านๆ มา ถึงแม้รัฐบาลจะพยายามสนับสนุนการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยการประชาสัมพันธ์ในต่างๆ แล้วยก็ตาม ทั้งนี้เป็นผลอันเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มั่นคง สภาพเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ปัญหาโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 ฯลฯ

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจ คือ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวน้อย ทำให้ผู้ประกอบการต้องแก้ไขปัญหาโดยการปิดกิจการแล้วไปทำอาชีพอื่นแทน บางรายก็ทำธุรกิจนี้เฉพาะช่วงเทศกาลท่องเที่ยว คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนเมษายน เท่านั้น ส่วนที่เหลือส่วนใหญ่ ใช้วิธีการปรับราคาให้ถูกลง ปรับปรุงร้านให้ดีขึ้นและทำ Website เพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้แก่ร้านของตนเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีแนวทางการพัฒนาธุรกิจในอนาคตโดยได้กล่าวว่าติดปัญหาเรื่องสภาพช่องทางการเงินดังนั้นจึงขอรอดูสถานการณ์ไปก่อนแล้วค่อยคิดหาวิธีแก้ไขกันต่อไป ส่วนที่เหลือมีแผนที่จะพัฒนาธุรกิจของตนเองโดยการขยายกิจการและการทำงานให้ครบวงจรมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้ประกอบธุรกิจบางรายทำธุรกิจที่พักอาศัยมาก่อน ในอนาคตมีแผนที่จะทำร้านนวดแผนโบราณเพิ่มขึ้นตามมา เป็นต้น

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้อุทยานแห่งชาติเขาสกจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักและสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติมากยิ่งขึ้น และต้องการให้อุทยานแห่งชาติพัฒนาและปรับปรุงสิ่งต่างๆ เช่น ถนน ห้องน้ำ ไฟทางเดิน ฯลฯ ภายใน

อุทยานแห่งชาติเขาสกให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหลายๆ วัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาที่อุทยานแห่งชาติเขาสกเพื่อเป็นจุดแวะท่องเที่ยวโดยใช้เวลา 1 – 2 วัน ก่อนออกเดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจุดหมายสำหรับการเดินทางที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุกๆ ด้าน

การสังเกตและการสำรวจสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก

การสังเกตและการสำรวจสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

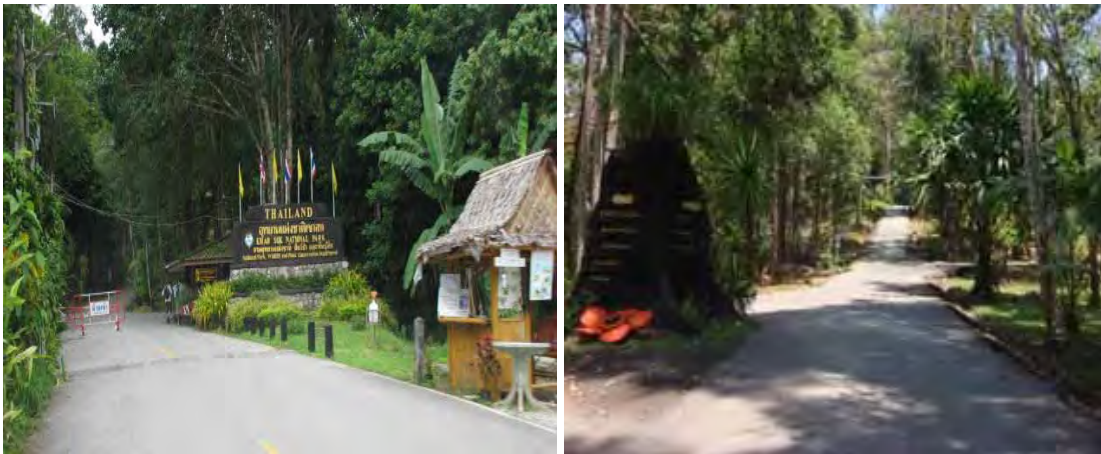
อุทยานแห่งชาติเขาสกมีภูมิประเทศที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาหินปูนสลับซับซ้อนจนได้รับฉายาว่า กุ้ยหลินแห่งเมืองไทย นั้น ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสกมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ เป็นเอกลักษณ์ มีความสวยงามตามธรรมชาติ ประกอบกับการมีพืชพรรณและสัตว์ป่าที่หลากหลาย เช่น ดอกบัวผุด เป็นต้น และการมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำได้ทั้งทางบกและทางน้ำ เช่น กิจกรรมการเดินป่าและการพายเรือคายัค เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เองทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเรียกร้องและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งอุทยานแห่งชาติเขาสกยังเป็นแหล่งกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกับอุทยานแห่งชาติเขาสก โดยพบว่าราษฎรท้องถิ่นบริเวณดังกล่าว มีส่วนร่วมในภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในรูปการบริการที่พักขนาดเล็กพร้อมอาหารและมีบริการมัคคุเทศก์ เป็นต้น

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย

นักท่องเที่ยวสามารถเลือกยานพาหนะสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาสกได้หลากหลาย เช่น สามารถเดินทางโดยรถยนต์ รถประจำทางระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน ซึ่งมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องของความจุและความถี่ของยานพาหนะ

ในส่วนของเส้นทางเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก พบว่า ระหว่างทางมีป้ายอธิบายเส้นทางชัดเจน ทำให้สามารถไปถึงอุทยานแห่งชาติได้โดยง่าย ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง มีการทำสะพานและทางเดินเท้าเพื่อให้สะดวกต่อการเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาสก ในส่วนของท่าเทียบเรือ มีอยู่ด้วยกัน 3 ท่าเทียบเรือ คือ ท่าเรืออุทยานแห่งชาติเขาสก ท่าเรือแพปลาและท่าเรือ

ท่องเที่ยวเทศบาลบ้านเขี้ยวหลานและในส่วนของสนามบินซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสนามบินรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ต้องการเดินทางโดยเครื่องบิน ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 5 ถนนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก

ที่มา : “ถนนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก, พ.ศ.2553”, อุทยานแห่งชาติเขาสก.

บทวิจัยชาติศึกษาเชิงพื้นที่ สกว.คลังชีวิต

ภาพที่ 6 สะพานข้ามลำน้ำและป้ายบอกทางในอุทยานแห่งชาติเขาสก

ที่มา : “สะพานข้ามลำน้ำและป้ายบอกทางในอุทยานแห่งชาติเขาสก, พ.ศ.2553”, อุทยานแห่งชาติเขาสก.

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติเขาสกได้มีการจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือกู้ภัยของหมู่บ้านผู้ประกอบการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 80 คน เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ในเรื่องของการช่วยเหลือกู้ภัยและเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติและชุมชนโดยรอบ พร้อมกันนี้ภายในอุทยานแห่งชาติเขาสกได้มีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ โดยโซนทางบกทางอุทยานแห่งชาติเขาสกได้จัดเตรียมเวรยามชุดสายตรวจลาดตระเวน สายตรวจพิเศษส่วนกลางและสายตรวจเฉพาะกิจร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องดูแลพื้นที่ล่อแหลมภายในอุทยานแห่งชาติเขาสกอย่างสม่ำเสมอ ส่วน โซนทางน้ำอุทยานแห่งชาติเขาสกได้มีการจัดตั้งศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทางน้ำ คือ หน่วยพิทักษ์ป่าชั่วคราวห้วยถ้ำจันทร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง ซึ่งอยู่บริเวณเหนือเขื่อนรัชชประภา

ในส่วน of สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมนันทนาการได้มากมายทั้งทางบก เช่น เดินป่าและเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติ นั่งช้าง ปลูกฝ้าย ส่องสัตว์ แคมป์ปิ้ง ปั่นจักรยาน เป็นต้น และทางน้ำ เช่น การว่ายน้ำ การเล่นน้ำ การล่องแก่ง เล่นห่วงยาง การนั่งเรือชมวิวทิวทัศน์ การพายเรือคายัคและเรือแคนู เป็นต้น โดยทางอุทยานแห่งชาติได้จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ สถานที่และเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการดังกล่าว

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ในส่วน of ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ระบบการสื่อสารและสัญญาณโทรศัพท์ การกำจัดขยะ เป็นต้น พบว่า โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสกไม่มีปัญหาเรื่องการใช้น้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภค ยกเว้นในช่วงฤดูร้อนในปีนี้ (เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2553) มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ

ส่วนเรื่องระบบไฟฟ้ามีปัญหาเฉพาะในเวลากลางคืนเนื่องจากจำนวนหลอดไฟฟ้ามิไม่เพียงพอทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสกต้องใช้ไฟฉายสำหรับการเดินทางในตอนกลางคืนภายนอกอุทยานแห่งชาติเขาสก และกระแสไฟฟ้าใช้ภายในแพพักจะใช้เครื่องปั่นไฟและจะงดจ่ายไฟฟ้าในเวลากลางคืนช่วงเวลาประมาณ 4 ชม

ระบบการสื่อสารและสัญญาณโทรศัพท์ภายในอุทยานแห่งชาติเขาสกมีสัญญาณโทรศัพท์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้แต่เมื่อเดินทางไปพักแรมที่บริเวณแพพักภายในเขื่อนรัชชประภา พบว่า ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ของผู้ให้บริการทุกระบบ

ส่วนเรื่องระบบการกำจัดขยะทางอุทยานแห่งชาติเขาสกได้ติดป้ายประกาศเตือนห้ามนักท่องเที่ยวนำภาชนะที่ทำด้วยโฟมเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว จัดแยกขยะเป็น 3 ประเภท คือ ขยะแห้ง ขยะเปียก และขยะรีไซเคิล และจัดให้มีการเก็บขยะทุกวัน โดยรถเก็บขยะ

ภาพที่ 7 ถังขยะ 3 ประเภท

ที่มา : “ถังขยะ 3 ประเภท, พ.ศ.2553”, อุทยานแห่งชาติเขาสก.

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก

ความสามารถในการรองรับการพักค้างคืนของนักท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน ที่กางเต็นท์ แพพัก บังกะโล แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักในช่วงวันหยุดเทศกาล เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น และวันหยุดสุดสัปดาห์ เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ดังนี้

5.1 ที่พักแรมหรือบ้านพักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 22 คน บ้านพักค่ายเยาวชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 60 คน ที่กางเต็นท์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 200 – 250 คน แพพักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 220 คน บังกะโลในอุทยานแห่งชาติเขาสกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 30 คน อย่างไรก็ตามมีที่พักของเอกชนในละแวกใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติเขาสกอยู่เป็นจำนวนมากทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกที่พักได้ตามต้องการ

5.2 มีห้องสุขาและห้องอาบน้ำชาย – หญิงให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 2 จุดด้วยกัน

5.3 มีลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว มี 2 จุดด้วยกัน คือบริเวณทางเข้าด้านหน้าอุทยานแห่งชาติและบริเวณหน้าร้านขายของที่ระลึก ที่จอดรถในบริเวณอุทยานสามารถจอดได้ 20 คันและที่จอดรถบริเวณเขื่อนรัชชประภาสามารถจอดได้ 40 คัน

5.4 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอยู่เฉพาะบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก

5.5 จำนวนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสกที่มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ โดยมีเจ้าหน้าที่จำนวน 10 – 15 คน และมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์จำนวน 200 – 300 คน อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความยินดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลของการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้ดังต่อไปนี้คือ

ส่วนที่ 1 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 ปีถึง 25 ปี เป็นผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท อาชีพนักเรียน นักศึกษา สถานภาพโสด นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว (รวมครั้งนี้) จำนวน 1 ครั้ง มากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว โดยมีลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน มีผู้ร่วมเดินทางจำนวน 6 คนขึ้นไป และระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือนสถานที่แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ ส่วนใหญ่ใช้เวลาทั้งหมด 1 – 2 วัน มากที่สุด

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน โดยพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องพันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และมีความพึงพอใจมากในเรื่องสัตว์ป่า ประวัติศาสตร์โบราณสถานโบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ความเป็นอยู่

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของการเดินทางที่ง่ายและสะดวก และมีความพึงพอใจมากในเรื่องการเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา และความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน และมีความพึงพอใจมากในเรื่องความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกาเอะแก่ง การดูนก ฝึกลือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของที่พักรวมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล เป็นต้น มีความพึงพอใจมากในเรื่องสถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกาเอะแก่ง การดูนก ฝึกลือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น และมีความพึงพอใจปานกลางในเรื่องสุขารวมหรือห้องอาบน้ำ ร้านขายของที่ระลึก ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว และมีความพึงพอใจมากในเรื่องความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก และผู้ประกอบการธุรกิจในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก พบว่า

สำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีปัญหาในเรื่องของความไม่ต่อเนื่องของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเมื่อมีการโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนบุคลากรในระดับผู้บริหารระดับสูงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนงบประมาณในการจัดสร้างครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ได้แก่ รถยนต์, คอมพิวเตอร์, เครื่องอ่านค่าพิกัดสัญญาณจากดาวเทียม (GPS), โพรเจกเตอร์ชาร์ด, วิทยุสื่อสารชาร์ด เป็นต้น เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานด้านป้องกันและงานด้านวิชาการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสก เช่น การถือครองที่ดินทางด้านทิศใต้ที่ติดกับแนวเขตนิคมสหกรณ์พนม การลักลอบเข้าไปปลูกสร้างแพพักเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวภายในอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาและปัญหาข้างออกมาทำลายพื้นที่เกษตรรอบ

แนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก เป็นต้น

สมาชิกชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้รับผลกระทบในเรื่องของการขาดระเบียบวินัยของนักท่องเที่ยวและไม่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสก สกปรก ส่งเสียงดัง มีขยะมากมาย ทำให้เกิดมลพิษทั้งทางอากาศ น้ำและทางเสียง ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนโดยรอบเปลี่ยนไป อุทยานแห่งชาติเริ่มมีความเป็นเมืองมากขึ้น มีอาคาร ที่พัก ต่างๆ มากขึ้น ความเป็นธรรมชาติต่างๆ เริ่มหายไป

ผู้ประกอบการธุรกิจในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกมีปัญหาในเรื่องของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวน้อย ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้น้อย ต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน

จากผลการสำรวจสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน พบว่า

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติ

เขาสกมีความสวยงามตามธรรมชาติ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ เป็นเอกลักษณ์ ประกอบกับการมีพืชพรรณและสัตว์ป่าที่หายาก เช่น ดอกบัวผุด เป็นต้น และการมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำได้ทั้งทางบกและทางน้ำ เช่น กิจกรรมการเดินป่าและการพายเรือคายัค เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เองทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเรียกร้องและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย นักท่องเที่ยวสามารถเลือก

ยานพาหนะสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาสกได้หลากหลาย เช่น สามารถเดินทางโดยรถยนต์ รถประจำทางระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน ซึ่งมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องของความจุและความถี่ของยานพาหนะ ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาสกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติเขาสกได้มีการจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือกู้ภัยของหมู่บ้านผู้ประกอบการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 80 คน เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ในเรื่องของการช่วยเหลือกู้ภัยและเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติและชุมชนโดยรอบ

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา

ไฟฟ้า เป็นต้น พบว่า โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสกไม่มีปัญหาเรื่องการใช้น้ำประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภค ยกเว้นในช่วงฤดูร้อนในปีนี้ (เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2553) มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ส่วนเรื่องระบบไฟฟ้ามีปัญหาเฉพาะในเวลากลางคืนเนื่องจากจำนวนหลอดไฟฟ้ามิมีไม่เพียงพอ

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก

5.1 ที่พักแรมหรือบ้านพักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 22 คน บ้านพักค่าย

เยาวชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 60 คน ที่กางเต็นท์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 200 – 250 คน แพพักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 220 คน บังกะโลในอุทยานแห่งชาติเขาสกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 30 คน อย่างไรก็ตามมีที่พักของเอกชนในละแวกใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติเขาสกอยู่เป็นจำนวนมากทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกที่พักได้ตามต้องการ

5.2 มีห้องสุขาและห้องอาบน้ำชาย – หญิงให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 2 จุดด้วยกัน

5.3 มีลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว มี 2 จุดด้วยกัน คือ บริเวณทางเข้าด้านหน้าอุทยานแห่งชาติและบริเวณหน้าร้านขายของที่ระลึก ที่จอดรถในบริเวณอุทยานสามารถจอดได้ 20 คันและที่จอดรถบริเวณเขื่อนรัชชประภาสามารถจอดได้ 40 คัน

5.4 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอยู่เฉพาะบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก

5.5 จำนวนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสกที่มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ โดยมีเจ้าหน้าที่จำนวน 10 – 15 คน และมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์จำนวน 200 – 300 คน อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความยินดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่

2. การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวโดยการสำรวจของผู้วิจัย และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก สมาชิกชุมชนต่างๆ ผู้ประกอบการธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกและนักท่องเที่ยวชาวไทย เมื่อแยกเป็นรายด้านแล้วพบว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงเร่งด่วน 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ สุขาภิบาลหรือห้องอาบน้ำ ร้านขายของที่ระลึก ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากปัญหาด้านงบประมาณ และบุคคลากร ไม่เพียงพอ พื้นที่ไม่เอื้ออำนวย ด้านห้องสุขาภิบาลหรือห้องอาบน้ำ จากการสัมภาษณ์และการสำรวจ พบว่าห้องสุขาไม่สะอาด ไม่เพียงพอและมีกลิ่นเหม็น เนื่องจาก พนักงานทำความสะอาดไม่เพียงพอ งบประมาณในการจ้างไม่มี ห้องสุขามีจำนวนไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ด้านร้านขายของที่ระลึก จากการสัมภาษณ์และการสำรวจ พบว่า ร้านขายของที่ระลึกมีสินค้าให้เลือกน้อย เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึก ทำให้สินค้าน้อย ด้านท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ จากการสัมภาษณ์และการสำรวจ พบว่า ท่าเทียบเรือมีสภาพค่อนข้างเสื่อมโทรม ไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ห่วงยาง เสื้อชูชีพ เป็นต้น เนื่องจาก ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ ด้านศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จากการ

สัมภาษณ์และการสำรวจ พบว่า มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพียงแห่งเดียว เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติเขาสกต้องการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวไว้ให้มากที่สุด โดยการพยายามไม่ก่อสร้างอาคารต่างๆ เพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นการทำลายพื้นที่ป่าในอุทยานแห่งชาติเขาสก และด้านปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น จากการสัมภาษณ์และการสำรวจ พบว่า ด้านระบบการสื่อสาร พบว่า ไม่มีระบบการสื่อสารสัญญาณโทรศัพท์บริเวณเขื่อนรัชชประภา ทั้งนี้เป็นเพราะอุทยานแห่งชาติเขาสกมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา ทำให้ระบบสัญญาณโทรศัพท์เข้าถึงได้ยาก ด้านการคมนาคม พบว่า ถนนส่วนใหญ่ในอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นทางขรุขระ ควรได้รับการปรับปรุง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก อุทยานแห่งชาติเขาสกขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ ด้านสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำและไฟฟ้า เป็นต้น พบว่า มีปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติไม่มีแผนเตรียมการรองรับเรื่องปัญหาการขาดแคลนน้ำมาก่อน ส่วนเรื่องไฟฟ้า พบว่า ระบบไฟส่องสว่างตามทางเดินมีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถมองเห็นทางเดินในตอนกลางคืนได้ เนื่องจาก ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น ปัญหาด้านงบประมาณนับว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวต่าง ๆ มักจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวอาจตั้งอยู่ไกลจากจุดศูนย์กลางความเจริญของจังหวัด จึงควรสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้รับรู้ถึงปัญหาในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ได้งบประมาณ และบุคลากรที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างพอเพียง

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่าอุทยานแห่งชาติเขาสก มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น เทือกเขาหินปูนที่สลับซับซ้อน สามารถมองเห็นยอดเขาตรงแหลมต่อเนื่องกันจนได้รับฉายาว่า กุ้ยหลินแห่งเมืองไทย แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก สมาชิกชุมชนต่างๆ ผู้ประกอบธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกและนักท่องเที่ยวชาวไทย ก็มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกหลายประการ ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งอุทยานแห่งชาติเขาสก โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้นการกำหนดแนวทางการพัฒนาจึงสอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก สมาชิกชุมชนต่างๆ และผู้ประกอบธุรกิจบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการพัฒนาจำแนกตามระดับความพึงพอใจ

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจปานกลางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของร้านขายของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น และทำเรือหรือทำเทียบเรือ ซึ่งในแต่ละข้อ หากได้คะแนนน้อยที่สุด น้อย หรือปานกลางแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นอยู่ในสถานะที่ขาดแคลน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านนั้นๆ ซึ่งปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในระดับปานกลาง

ลำดับที่	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	ร้านขายของที่ระลึก	3.27
2	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.33
3	สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ	3.38
4	ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น	3.38
5	ทำเรือหรือทำเทียบเรือ	3.39

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ร้านขายของที่ระลึก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.27 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.33 สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.38 ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.38 และทำเรือหรือทำเทียบเรือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.39

แนวทางการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 7 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็น

ลำดับแรก คือ ร้านขายของที่ระลึก ด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้านต่อไปคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคม และสาธารณูปโภค เป็นต้น และทำเรื่องหรือทำเทียบเรื่อง เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนทางการพัฒนาได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ลำดับที่	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	ร้านขายของที่ระลึก	เพิ่มสินค้าของที่ระลึกให้มากขึ้นโดยเพิ่มจำนวนสินค้าให้หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกสินค้าของฝากที่ชื่นชอบได้ตามต้องการ
2	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และจำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นโดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวได้ในยามที่นักท่องเที่ยวต้องการ
3	สุขารวมหรือห้องอาบน้ำ	เพิ่มจำนวนสุขารวมหรือห้องอาบน้ำให้มากขึ้น รวมถึงการดูแลรักษาความสะอาดสุขารวมหรือห้องอาบน้ำ โดยสร้างสุขารวมหรือห้องอาบน้ำให้กระจายไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ และจัดเจ้าหน้าที่ให้คอยดูแลเรื่องความสะอาดของสุขารวมหรือห้องอาบน้ำเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ด้านสิ่งแวดล้อม	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4	ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น	<p>ระบบการสื่อสาร ได้แก่ สัญญาณโทรศัพท์ ควรเพิ่มการติดตั้งสัญญาณโทรศัพท์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบริเวณเขื่อนรัชชประภา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉินทำให้นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่างๆ ได้</p> <p>การคมนาคม ได้แก่ ถนนภายในและถนนที่มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาสก เช่น เส้นทางกิโลเมตร 99 – ปลายคลองแปะ ควรได้รับการปรับปรุงเส้นทางดังกล่าวโดยการสร้างสร้างป้อมยามชั่วคราว 1 แห่ง อาคารเอนกประสงค์ชั่วคราว 1 แห่ง จุดพักให้บริการท่องเที่ยวระหว่างทาง 3 จุด และทำเรือชั่วคราว 1 ท่า เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น</p> <p>สาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำและไฟฟ้า ควรมีการสำรองน้ำไว้ใช้ในยามจำเป็น เช่น ในกรณีการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำหรือถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ ส่วนไฟฟ้า ควรเพิ่มระบบไฟส่องสว่างตามทางเดินให้มากขึ้น โดยการเพิ่มการติดตั้งหลอดไฟฟ้าเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทางเดินในตอนกลางคืน</p>
5	ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ	เพิ่มความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ โดยการสร้างท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ ให้มีความแข็งแรงทนทาน สามารถรองรับน้ำหนักของนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและติดตั้งอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ห่วงยาง เสื้อชูชีพ เป็นต้น ตามท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ

จากตารางที่ 8 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ร้านขายของที่ระลึก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สุขา รวมหรือห้องอาบน้ำ ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคม และสาธารณูปโภค เป็นต้น และทำเรือหรือท่าเทียบเรือ ตามลำดับ สามารถนำมาวางแผนงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้

ร้านขายของที่ระลึก ควรเพิ่มสินค้าของที่ระลึกให้มากขึ้น โดยเพิ่มจำนวนสินค้าให้หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกสินค้าของฝากที่ชื่นชอบได้ตามต้องการ

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และจำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ในยามที่นักท่องเที่ยวต้องการ

สุขา รวมหรือห้องอาบน้ำ ควรเพิ่มจำนวนสุขา รวมหรือห้องอาบน้ำให้มากขึ้นรวมถึงการดูแลรักษาความสะอาดสุขา รวมหรือห้องอาบน้ำ โดยสร้างสุขา รวมหรือห้องอาบน้ำให้กระจายไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ และจัดเจ้าหน้าที่ให้คอยดูแลเรื่องความสะอาดของสุขา รวมหรือห้องอาบน้ำเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้
ระบบการสื่อสาร ได้แก่ สัญญาณ โทรศัพท์ ควรเพิ่มการติดตั้งสัญญาณ โทรศัพท์ ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบริเวณเขื่อนรัชชประภา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉินทำให้นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่างๆ ได้

การคมนาคม ได้แก่ ถนนภายในและถนนที่มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาสก เช่น เส้นทางกิโลเมตร 99 – ปลายคลองแปะ ควรได้รับการปรับปรุงเส้นทางดังกล่าวโดยการสร้างสร้างป้อมยามชั่วคราว 1 แห่ง อาคารเอนกประสงค์ชั่วคราว 1 แห่ง จุดพักให้บริการท่องเที่ยวระหว่างทาง 3 จุด และทำเรือชั่วคราว 1 ท่า เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

สาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำและไฟฟ้า ควรมีการสำรองน้ำไว้ใช้ในยามจำเป็น เช่น ในกรณีการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำหรือถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ ส่วนไฟฟ้า ควรเพิ่มระบบไฟส่องสว่างตามทางเดินให้มากขึ้น โดยการเพิ่มการติดตั้งหลอดไฟฟ้าเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทางเดินในตอนกลางคืน

ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ ควรเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ โดยการสร้างท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ ให้มีความแข็งแรงทนทาน สามารถรองรับน้ำหนักของนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและติดตั้งอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ห่วงยาง เสื้อชูชีพ เป็นต้น ตามท่าเรือหรือท่าเทียบเรือต่างๆ เพื่อเพิ่มความมั่งคั่งปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

จากผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน พบว่า

1. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องของประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น สัตว์ป่า และวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี	4.02
2	สัตว์ป่า	4.07
3	วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	4.19

จากตารางที่ 9 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.02 สัตว์ป่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.07 และวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.19

แนวทางการพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 9 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณีด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้านต่อไปคือ สัตว์ป่าและวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนการพัฒนาได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี โดยการจัดอบรมความรู้ทางด้านต่างๆ เพื่อสามารถอธิบายความรู้เหล่านี้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้
2	สัตว์ป่า	เพิ่มการคุ้มครองสัตว์ป่าให้มากขึ้นโดยการจัดเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อป้องกันการลักลอบฆ่าสัตว์ป่าหรือทำร้ายสัตว์ป่า
3	วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน โดยการเพิ่มความรู้สึกรักและหวงแหนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ให้กับชนรุ่นหลัง เพื่อให้เป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม

จากตารางที่ 10 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น สัตว์ป่า และวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตามลำดับสามารถนำมาวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้

ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี โดยการจัดอบรมความรู้ทางด้านต่างๆ เพื่อสามารถอธิบายความรู้เหล่านี้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้

สัตว์ป่า ควรเพิ่มการคุ้มครองสัตว์ป่าให้มากขึ้นโดยการจัดเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อป้องกันการลักลอบฆ่าสัตว์ป่าหรือทำร้ายสัตว์ป่า

วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ควรคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน โดยการเพิ่มความรู้สึกรักและหวงแหนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ให้กับชนรุ่นหลัง เพื่อให้เป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม

2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยในเรื่องของการเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลาและความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยที่อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา	3.77
2	ความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น	3.85

จากตารางที่ 11 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.77 และความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.85

แนวทางการพัฒนาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 9 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย เรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา ด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้าน

ต่อไปคือ ความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนทางการพัฒนาได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา	ลดระยะเวลาการเดินทาง โดยการพัฒนาให้มีรถไฟที่สามารถวิ่งได้ด้วยความเร็วสูง ทำให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นๆ สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้สะดวกและรวดเร็ว
2	ความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น	เพิ่มจำนวนผู้ให้บริการของระบบขนส่งโดยให้มีผู้บริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบินหลากหลายบริษัทเพื่อเพิ่มช่องทางการเลือกใช้นยานพาหนะต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

จากตารางที่ 12 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา และความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ตามลำดับ สามารถนำมาวางแผนทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 2 ด้าน ได้ดังนี้

การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา ควรลดระยะเวลาการเดินทางโดยการพัฒนาให้มีรถไฟที่สามารถวิ่งได้ด้วยความเร็วสูง ทำให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นๆ สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้สะดวกและรวดเร็ว

ความหลากหลายของยานพาหนะที่มีให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ควรเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการของระบบขนส่งโดยให้มีผู้บริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัด

ใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบินหลากหลายบริษัทเพื่อเพิ่มช่องทางในการเลือกใช้ยานพาหนะต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

3. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวในเรื่องของระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฝึกี่เรือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และความปลอดภยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแก่ง การดูนก ฝึกี่เรือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น	3.61
2	ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	3.70
3	ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น	3.86
4		3.90

จากตารางที่ 13 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.61 ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรับ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.70 ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.86 และความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.90

แนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 13 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว เรียงตามลำดับความสำคัญ เร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น ด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้านต่อไปคือ ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักรับ ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนการพัฒนาได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ
นักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแ่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น	เพิ่มการดูแลนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น โดยการ จัดเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการให้มากขึ้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
2	ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร	เพิ่มการดูแลที่พักรของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผลัดเปลี่ยนเวรยามกัน ตลอดเวลาเพื่อรักษาความปลอดภัยของที่พักรอย่างสม่ำเสมอ
3	ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่น ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัคร ในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	เพิ่มการดูแลความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และจำนวนศูนย์รักษาความปลอดภัย นักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อการดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง
4	ความปลอดภัยจากการเดินทาง โดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือ เป็นต้น	เพิ่มความระมัดระวังในการเดินทางโดยการ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและบริษัทที่ให้บริการยานพาหนะให้ทำการ ตรวจสอบเช็คสภาพยานพาหนะต่างๆ ให้มีสภาพดี

จากตารางที่ 14 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัก การนั่งเรือชมวิวกะแ่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ตามลำดับ สามารถนำมาวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัก การนั่งเรือชมวิวกะแ่ง การดูนก ฝึกเสือ การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น ควรเพิ่มการดูแลนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร ควรเพิ่มการดูแลที่พักของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผลัดเปลี่ยนเวรยามกันตลอดเวลาเพื่อรักษาความปลอดภัยของที่พักรอย่างสม่ำเสมอ

ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มการดูแลความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และจำนวนศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อการดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น ควรเพิ่มความระมัดระวังในการเดินทางโดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและบริษัทที่ให้บริการยานพาหนะต่างๆ ให้ทำการตรวจเช็คสภาพยานพาหนะต่างๆ ว่าอยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งานเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่และผู้โดยสาร

4. นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของสถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแท่ง การดูนก ฝึกเลี้ยง การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้นที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแท่ง การดูนก ฝึกเลี้ยง การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น	3.49
2	ที่จอดรถหรือลานจอดรถ	3.50
3	การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	3.57
4	สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์	3.63

จากตารางที่ 15 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแท่ง การดูนก ฝึกเลี้ยง การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.49 ที่จอดรถหรือลานจอดรถ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.50 การบริการอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.57 และสถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.63

แนวทางการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 15 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวกะแท่ง การดูนก ฝึกเลี้ยง การส่องสัตว์และแค้มป์ปิ้ง เป็นต้น ด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้านต่อไปคือ ที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม และสถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนการพัฒนาได้ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านสิ่งแวดล้อม	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฟีลิ่ง การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น	เพิ่มกิจกรรมนันทนาการ โดยการจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ เช่น การปีนหน้าผาหรือการพาสัตว์ป่าในตอนกลางคืน เป็นต้น เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาสกมากยิ่งขึ้น
2	ที่จอดรถหรือลานจอดรถ	เพิ่มจำนวนที่จอดรถหรือลานจอดรถให้มากขึ้น โดยการหาพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทำให้สามารถหาที่จอดรถได้ง่ายขึ้น
3	การบริการอาหารและเครื่องดื่ม	เพิ่มจำนวนพนักงานบริการให้มากขึ้น โดยปลูกฝังพนักงานให้มีใจรักงานบริการ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว
4	สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์	ดูแลสถานที่กางเต็นท์ให้ปลอดภัยจากแมลง โดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ก่อนกางเต็นท์และเพิ่มจำนวนเต็นท์ให้เช่าเพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น

จากตารางที่ 16 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฟีลิ่ง การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น ที่จอดรถหรือลานจอดรถ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม และสถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ตามลำดับ สามารถนำมาวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ฟีลิ่ง การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น ควรเพิ่มกิจกรรมนันทนาการโดยการจัดให้มี

กิจกรรมนันทนาการ เช่น การป็นหน้าผาหรือการพาชมสัตว์ป่าในตอนกลางคืน เป็นต้น เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาสกมากยิ่งขึ้น

ที่จอดรถหรือลานจอดรถ ควรเพิ่มจำนวนที่จอดรถหรือลานจอดรถให้มากขึ้น โดยการหาพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทำให้สามารถหาที่จอดรถได้ง่ายขึ้น

การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ควรเพิ่มจำนวนพนักงานบริการให้มากขึ้น โดยปลูกฝังพนักงานให้มีใจรักงานบริการ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์ ควรดูแลสถานที่กางเต็นท์ให้ปลอดภัยจากแมลง โดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ก่อนกางเต็นท์และเพิ่มจำนวนเต็นท์ให้เช่าเพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น

5. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกในเรื่องของความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้นดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	
	รายละเอียด	$\bar{x}$
1	ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.45
2	ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.54
3	ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว	3.66
4	ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น	3.74

จากตารางที่ 17 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.45 ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.54 ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.66 และความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.74

แนวทางการพัฒนาความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่ได้จากตารางที่ 17 สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่น้อยที่สุด ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่ควรพัฒนาเป็นด้านต่อไปคือ ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว และความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น เรียงตามลำดับ ซึ่งสามารถวางแผนการพัฒนาได้ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว
ที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก

ลำดับที่	ด้านความสามารถในการรองรับ ของแหล่งท่องเที่ยว	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
1	ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก	เพิ่มการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยการตรวจตราสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายให้อยู่ในสภาพที่ดี พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย
2	ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยวโดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ในเรื่องของการช่วยเหลือผู้ภัย
3	ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว	เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้นโดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและคอยบริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลา
4	ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น	เพิ่มความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง โดยการสร้างป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า และท่าเรือให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติเขาสก

จากตารางที่ 18 สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับความพึงพอใจต่อความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น ตามลำดับ สามารถนำมาวางแผนทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเพิ่มการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยการตรวจตราสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายให้อยู่ในสภาพที่ดี พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย

ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยว โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ในเรื่องของการช่วยเหลือผู้ภัย

ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและคอยบริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลา

ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือ และสนามบิน เป็นต้น ควรเพิ่มความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง โดยการสร้างป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า และท่าเรือให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติเขาสก

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการในบางครั้งใช้เวลานานกว่าที่ได้กำหนดไว้
2. มีปัญหาเรื่องภาษาไทยสำเนียงใต้ เนื่องจากสมาชิกชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสกพูดภาษาไทยสำเนียงใต้
3. ในการแจกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยว ปรากฏว่ามีนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มนักศึกษาที่แวะมาท่องเที่ยวใช้เวลา 1 ชั่วโมงหรือ 1 ชั่วโมงครึ่ง บางคำถามจึงไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้ เช่น เรื่องที่พัก การรักษาความปลอดภัย และสถานที่ทำกิจกรรม เป็นต้น
4. ในวันธรรมดานักท่องเที่ยวชาวไทยมีน้อยมาก การเก็บข้อมูลของแบบสอบถามจึงเก็บได้น้อยตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การติดต่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ในหน่วยงานของภาครัฐต้องทำเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการเขียนคำร้องเพื่อให้ทางมหาวิทยาลัยทำหนังสือขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก และต้องแจ้งให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทราบล่วงหน้าก่อน ดังนั้นต้องคำนึงถึงเรื่องเวลาการติดต่อประสานงานด้วย
2. ควรมีทักษะความสามารถในการฟัง – พูดภาษาไทยสำเนียงใต้ได้ซึ่งจะทำให้เข้าใจการสนทนาได้มากขึ้น

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดเทศกาลและวันหยุดสุดสัปดาห์ ดังนั้นควรทำการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าว
4. ควรปรับลักษณะคำถามบางคำถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมนันทนาการภายในอุทยานแห่งชาติเขาสก

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

1. อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรเพิ่มการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นโดยสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ครบทุกด้านและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดียิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายให้อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ฝั่งทะเล คือ อ่าวไทยและอันดามัน เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับมาตรฐานสากล

2. สภาพของอาคารต่างๆ ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติเขาสกควรได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมให้ดีขึ้น

3. ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งควรมีป้ายแนะนำสถานที่และมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลได้ด้วยตัวเอง ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวยังไม่มียุทธศาสตร์รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้

4. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เช่น ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ กายภาพ ชีวภาพ ธรณีวิทยา พิษพรรณธรรมชาติ และด้านสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้นและขยายแหล่งการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมมากขึ้น

5. แหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบโดยหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ ยังขาดการสนับสนุนด้านนโยบาย และงบประมาณในการพัฒนา ซึ่งเป็นจุดที่ควรพิจารณาเป็นพิเศษ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหากได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนา ก็จะสามารถทำให้แหล่งท่องเที่ยวนี้มีความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากเดิม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีเท่านั้น หากในอนาคตต้องการศึกษาเพิ่มเติม ควรศึกษาเรื่องศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและทำการ

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวร่วมด้วย
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชสำนักอุทยานแห่งชาติ. แผนที่อุทยานแห่งชาติเขาสก

[Online]. Accessed 13 November 2009. Available from

http://www.dnp.go.th/parkreserve/howtogo_map.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุทยานแห่งชาติ รวมความงดงามในอุทยานแห่งชาติ 16 แห่ง.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544.

ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร

: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

ชาติชาย เตชกานนท์. “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา

จังหวัดนครศรีธรรมราช.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ทิพวรรณ พุ่มมณี. การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2551.

นภิก วัฒนคุณ. “ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณี

เวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2545.

นวิรัตน์ เกี่ยมมาศ. “การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ในเขตชายฝั่งทะเล กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการจัดการสารสนเทศ คณะสิ่งแวดล้อม

และทรัพยากรศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : บริษัท

โอเดียนสโตร์, 2548.

บิลเทล, เลสเตอร์ อาร์. ไพศาล มะระพะฤกษ์วรรณ และคณะ แปลและเรียบเรียง. การจัดการ :

The McGraw-Hill 36 hour course. กรุงเทพมหานคร : แมคกรอ-ฮิล, 2539.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ซี.พี.บุ๊ก สแตนดาร์ด, 2548.

_____. การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เพรส

แอนด์ ดีไซน์, 2549.

ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบริเวณคว้านพะเยา.” วารสารนเรศวรพะเยา 1, 1 (มกราคม - เมษายน 2551) : 43-51.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการอุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม 2542.

ฝ่ายนันทนาการและสื่อความหมาย ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ กรมป่าไม้. อุทยานแห่งชาติ จากธรรมชาติ สู่เขตอนุรักษ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ กรมป่าไม้, 2545.

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน). พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ (ปกแข็ง). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2552.

พจนา สวนศรี. “การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน.” จุลสารการท่องเที่ยว 17, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2541) : 29.

พวงเพชร วัชรอยู่. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

ภาณุวัฒน์ นันทิสันติกุล. “แผนการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

มนัส สุวรรณ และคณะ. การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบล(อบต.) และสภาตำบล(สต.). เชียงใหม่ : โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

มาลินี หวังอรุณโรจน์. “การวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งนันทนาการและฤดูกาลท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์และเขาใหญ่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2548.

รัชฎา คชแสงสันต์. “การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ กรณีศึกษา เกาะลิบ๊ะ จังหวัดสตูล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

รัตนา จันทโย. “การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนอกเมือง
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาอุทยาน
แห่งชาติแม่วังก์และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาอุทยานและนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

วิมล จิโรจพันธุ์ ประชิต สกฤษณ์พัฒน์และอุดม เขยกิจวงศ์. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แสงดาว, 2548.

วิลาศ เตชะไพบูลย์. การท่องเที่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโลกสีเขียว,
2538.

วิสุทธิ ไสสะอาด. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและ
บริการทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

สมชาย เดชะพรหมพันธ์. “การบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ
ในภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.

สมยศ นาวิการ. การบริหารพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก
จำกัด, 2540.

สฤษฎ์ แสงอรัญญา. “ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ :
กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

สันทัด สมชีวิตา. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว เล่มที่ 21 : คุณภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, 2539.

สำนักงานอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช,
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

สิริอร วิชาวุธ และคณะผู้เขียน. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

เอกพงศ์ ชนพิบูลพงศ์. การบริการเพื่อความพึงพอใจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิเศษผู้การพิมพ์, 2540.

ภาษาต่างประเทศ

Bhatia, A.K. Tourism Development. 2nd ed. New Delhi : Sterling Publishers Private, 2000.

Cochran, William G. Sampling Techniques. 3rd ed. New York : Wiley, 1977.

Cohen, J.M., and Uphoff N.T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies : Cornell University, 1981.

Coltman, M. Micheal. Introduction to Travel & Tourism : an International Approach. New York : Van Nostrand Reinhold, 2001.

Berley, G.E.. The Craft of Public Administration. Boston : Allyn and Bacon, 1975.

Parry, G. “The Idea of Political Participation” in G. Parry. ed. Participation in Political. Manchester : Manchester University Press, Rowman and Littlefield, 1972.

Harry, Coccoosis, and Alexandra Mexa. The Challenge of Tourism Carrying Capacity Assessment: Theory and Practice (New Directions in Tourism Analysis). England : Ashgate Publishing, 2004.

Metin, Kozak, Alain Decrop. Handbook of Tourist Behavior. New York : Routledge, 2008.

Mill, Robert Christie. Tourism : The International Business. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1990.

Muzaffer, Uysal and John A Williams. Current Issues and Development in Hospitality and Tourism Satisfaction. New York : Routledge, 2004.

Weaver, D. , and Oppermann M. Tourism Management. 2nd ed. Australia, Brisbane : John Wiley and Sons, 2000.

Gartner, William C. Touism Development: Principles, Processes, and Policies (Hospitality, Travel & Tourism). USA : Wiley, 1996.

ภาคผนวก
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เลขที่แบบสอบถาม A

--	--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก ซึ่งทุกคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว 5 ด้าน

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

วิธีตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. เพศ ( ) B
 ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) C
 ( ) ต่ำกว่า 20 ปี ( ) ระหว่าง 20-25 ปี
 ( ) ระหว่าง 26-30 ปี ( ) ระหว่าง 31-35 ปี
 ( ) ระหว่าง 35-40 ปี ( ) 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ( ) D
 ( ) มัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตร ( ) อนุปริญญา
 ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. ภูมิลำเนา ( ) E
 ( ) ภาคเหนือ (โปรดระบุจังหวัด).....
 ( ) ภาคใต้ (โปรดระบุจังหวัด).....
 ( ) ภาคตะวันออก (โปรดระบุจังหวัด).....
 ( ) ภาคตะวันตก (โปรดระบุจังหวัด).....
 ( ) ภาคกลาง (โปรดระบุจังหวัด).....
 ( ) กรุงเทพฯและเขตปริมณฑล (โปรดระบุจังหวัด).....
5. รายได้ต่อเดือน ( ) F
 ( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท ( ) 10,000 – 15,000 บาท
 ( ) 15,001 - 20,000 บาท ( ) 20,001 - 25,000 บาท
 ( ) 25,001 - 30,000 บาท ( ) 30,001 ขึ้นไป

6. อาชีพ ( ) G

( ) นักเรียน นักศึกษา	( ) รับราชการ
( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ	( ) พนักงานเอกชน
( ) ธุรกิจส่วนตัว	( ) รับจ้างทั่วไป
( ) แม่บ้าน	( ) เกษียณอายุ, ไม่ได้ทำงาน
( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

7. สถานภาพ ( ) H

( ) โสด	( ) สมรส
( ) หย่าร้าง	( ) ม่าย

8. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ( ) I

( ) 1 ครั้ง	( ) มากกว่า 1 ครั้ง

9. ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ( ) J

( ) รถยนต์ส่วนตัว	( ) รถไฟ
( ) รถทัวร์	( ) รถตู้ (สุราษฎร์ธานี – อุทยานแห่งชาติเขา

(สก)

( ) เครื่องบิน	( ) อื่นๆ (โปรด

ระบุ).....

10. ลักษณะการเดินทาง ( ) K

( ) กลุ่มเพื่อน	( ) เดินทางมากับบริษัททัวร์
( ) กลุ่มครอบครัว	( ) เดินทางมาคนเดียว
( ) กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	( ) อื่นๆ (โปรด

ระบุ).....

11. จำนวนคนที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง ( ) L

( ) 1-2 คน	( ) 3-4 คน
( ) 5-6 คน	( ) 6 คนขึ้นไป

12. ระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือน ( ) M

( ) 1-2 วัน	( ) 3-4 วัน
( ) 5-6 วัน	( ) 6 วันขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว 5 ด้าน

(โปรดใส่เครื่องหมาย $\surd$ ให้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดยเรียงลำดับความพึงพอใจ ดังนี้

1 = พึงพอใจน้อยที่สุด 2 = พึงพอใจน้อย 3 = พึงพอใจปานกลาง 4 = พึงพอใจมาก และ 5 = พึงพอใจมากที่สุด)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก	ระดับความพึงพอใจ					
	1	2	3	4	5	
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว						
1. ภูมิประเทศ						( ) N1
2. ภูมิอากาศ						( ) N2
3. พันธุ์ไม้และป่าธรรมชาติ						( ) N3
4. สัตว์ป่า						( ) N4
5. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เขื่อน เป็นต้น						( ) N5
6. ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี						( ) N6
7. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่						( ) N7
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย						
8. การเดินทางที่ง่ายและสะดวก						( ) O8
9. การเดินทางที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา						( ) O9
10. ด้านความหลากหลายของยานพาหนะที่มี ให้เลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถบัสบริการระหว่างจังหวัด ใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น						( ) O10

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว					
11. ความปลอดภัยจากการเดินทางโดยสารพาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ รถทัวร์ รถตู้ รถบัส บริการระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น					
12. ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่และพนักงาน					
13. ระบบรักษาความปลอดภัยของที่พักร					
14. ระบบรักษาความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัย นักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว					
15. ระบบรักษาความปลอดภัยในระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัค การนั่งเรือชมวิวเกาะแก่ง การดูนก ผีเสื้อ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น					
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
16. ที่พักแรมหรือบ้านพัก บ้านพักค่ายเยาวชน แพพัก บังกะโล					
17. สุขาภิบาลหรือห้องอาบน้ำ					
18. สถานที่กางเต็นท์หรือเต็นท์					

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
19. ที่จอดรถหรือลานจอดรถ					
20. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม					
21. ร้านขายของที่ระลึก					
22. ท่าเรือหรือท่าเทียบเรือ					
23. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
24. สถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ เช่น การว่ายน้ำ การพายเรือคายัก การนั่งเรือชมวิวกะแง่ง การดูนก ผีเสื้อ การส่องสัตว์และแคมป์ปิ้ง เป็นต้น					
25. ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค เป็นต้น					
5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว					
26. ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว					
27. ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือและสนามบิน เป็นต้น					
28. ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
29. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก					
30. ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว					

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended)

เพื่อให้ผู้ตอบ ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของ
นักท่องเที่ยวในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขอขอบคุณในความกรุณาของท่าน นางสาวกมลพร อัสวมงคลสว่าง นักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสก ได้แก่ หัวหน้าอุทยาน
แห่งชาติเขาสก ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสกและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาสก

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาที่ทำในตำแหน่งนี้.....

1. นโยบายหรือแผนการบริหารจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกมีอะไรบ้าง

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกควรเป็นเช่นไร

.....

3. ท่านมีแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต
อย่างไร

.....

4. ท่านดำเนินการอย่างไรสำหรับชุมชนในละแวกใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติเขาสกเพื่อให้ชุมชนมี

ส่วนร่วมต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนวัฒนคดี

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์สมาชิกชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาสก

ชื่อชุมชน.....วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แห่งนี้.....

1. ท่านประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกหรือไม่

.....

2. ท่านคิดว่าท่านหรืออุทยานแห่งชาติเขาสกได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

.....

3. ท่านคิดว่าท่านหรืออุทยานแห่งชาติเขาสกได้รับผลกระทบอะไรบ้างจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 สำหรับสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก

ชื่อร้าน .....วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ประกอบธุรกิจ.....ระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจนี้.....

1. สถานการณ์นักท่องเที่ยวโดยภาพรวมทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นอย่างไร

.....

2. ท่านประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการประกอบธุรกิจหรือไม่ อย่างไร มีวิธีการจัดการแก้ไข
ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการประกอบธุรกิจของท่านอย่างไร

.....

3. แนวทางการพัฒนาธุรกิจของท่านต่อไปในอนาคตเป็นเช่นไร

.....

4. ท่านมีความต้องการให้อุทยานแห่งชาติเขาสก นักท่องเที่ยว และตัวท่านเองทำอะไรบ้างเพื่อ
ส่งเสริมธุรกิจของท่านและเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสังเกต

เป็นการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาสก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

1.1 ทรัพยากรกายภาพ

.....

1.2 ทรัพยากรชีวภาพ

.....

1.3 สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

.....

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย ได้แก่

2.1 พื้นที่จราจรและการคมนาคมขนส่งต่างๆ เช่น ถนน ทางเดินเท้า สะพาน ที่จอดรถ เส้นทางเดินเรือ ป้ายบอกทาง ฯลฯ

.....

2.2 ความหลากหลายของยานพาหนะให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้ เช่น การมีบริการรถยนต์ให้เช่า รถทัวร์ รถตู้ รถโดยสารระหว่างจังหวัดใกล้เคียง รถไฟฟ้า เรือและเครื่องบิน เป็นต้น

.....

3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยว ได้แก่

มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวและที่พักแรม เช่น การมีศูนย์รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ มีการติดต่อประสานงานกับตำรวจนักท่องเที่ยว สายตรวจเฉพาะกิจ สายตรวจลาดตระเวน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครในการดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

.....

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

.....

5. ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ได้แก่

7.1 ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

.....

7.2 ความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ถนน ทางเดินเท้า ท่าเทียบเรือ และสนามบิน เป็นต้น

.....

7.3 ความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

.....

7.4 ความพร้อมของที่พักรและสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

7.5 ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสำรวจ

เพื่อใช้ทำการศึกษาริบทของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัด
สุราษฎร์ธานี ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

.....

2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่

3.1 ทรัพยากรกายภาพ

.....

3.2 ทรัพยากรชีวภาพ

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวกมลพร อัสวมงคลสว่าง
ที่อยู่	38 ซ.ประชาธิปไตย 6 วัดกัลยาณ์ ธนบุรี กทม. 10600
ที่ทำงาน	สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ 87/2 ตึกซีอาร์ซี ออกซีชั่นเพลส ชั้น 29 ถ.วิฑู ลุมพินี ปทุมวัน กทม. 10330 โทรศัพท์ 02 402 4000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	สำเร็จการศึกษาปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการระหว่าง ประเทศ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2551 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชา ประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2546 – 2547	ธุรการ บริษัท ไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด
พ.ศ. 2547 – 2548	เลขานุการ บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน	พนักงานต้อนรับ สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์